

9. KONGRES ZKS

OB 27. APRILU, PRAZNIKU
USTANOVITVE OSVOBODIL-
NE FRONTE, 1. MAJU, MED-
NARODNEM PRAZNIKU
DELA, TER 9. MAJU, PRAZNI-
KU ZMAGE NAD FAŠIZMOM,

ČESTITAMO

VSEM AKTIVNIM IN UPOKO-
JENIM DELAVKAM IN
DELAVCEM DELOVNE
ORGANIZACIJE IN NJIHOVIM
SVOJCEM Z ŽELJO, DA BI
TUDI V BODOČE DOSEGALI
ČIM VEČ DELOVNIH USPE-
HOV, KI SO OSNOVA ZA NAŠ
NADALJNI RAZVOJ IN VSE-
STRANSKI MATERIALNI IN
KULTURNI NAPREDEK TER
RAZVOJ SOCIALISTIČNIH IN
SAMOUPRAVNIH ODNOSOV!

ŽELIMO DA BI PRAZNIKE
PREŽIVELI ČIM LEPŠE.

*Družbenopolitične organi-
zacije, samoupravni in po-
slovodni organi TOZD in
DO Novoteks*

12. kongres zkj

Komunistična partija Jugoslavije oziroma Zveza komunistov Jugoslavije je na čelu z Josipom Brozom Titom odgovorno uresničevala svojo zgodovinsko obvezno do svojega delavskega razreda in ljudstva, do socialističnih, osvobodilnih in sploh demokratičnih sil v svetu. Organizirala in popeljala je revolucionarne ljudske množice vseh naših narodov in narodnosti v odločen boj proti fašističnemu okupatorju in njegovim domačim hlapcem, v zmagovito narodnoosvobodilno vojno in socialistično revolucijo, ki je zrušila oblast izdajalske buržoazije in je za vselej odpravila nacionalno in razredno zatiranje.

S tem so bili ustvarjeni vsi temelji za graditev novih, socialističnih družbenih odnosov, zasnovanih na socialističnem samoupravljanju.

Josip Broz Tito je bil na čelu Komunistične partije Jugoslavije oziroma Zveze komunistov Jugoslavije več kot štiri desetletja. V tem obdobju je naša Partija zrasla v močno, vodilno revolucionarno idejnopolitično avantgardo delavskega razreda, delovnih ljudi, narodov in narodnosti naše države – Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Zveza komunistov Jugoslavije se, ko danes nadaljuje veliko Titovo delo, neomajno bojuje za uresničitev Titove vizije naše socialistične in samoupravne družbene skupnosti, v kateri postajajo delavski razred in delovni ljudje vodilna ekonomska in politična družbena sila.

Vse zgodovinske pridobitve in strateške opredelitve delavskega razreda in Zveze komunistov Jugoslavije, vse, kar imamo in za kar se bojujemo, je nerazdružno povezano z delom in osebnostjo Tita.

Neprecenljiva je Titova zasluga za graditev našega revolucionarnega gibanja, Komunistične partije in Zveze komunistov Jugoslavije, za nenehno rast naše samoupravne socialistične družbe, za utrjevanje bratstva, enotnosti in enakopravnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, za graditev, krepitev in usposabljanje splošnega ljudskega odpora, družbene samozasčite in oboroženih sil, za ohranitev

in krepitev neodvisnosti naše države, za njeno neuvrščeno politiko.

Tito je bil vselej v prvih vrstah boja narodov, osvobodilnih in miroljubnih sil za odpravljanje vojnih žarišč, za mednarodno sporazumevanje in sodelovanje, za miroljubno reševanje spornih mednarodnih problemov, za enakopravne in demokratične politične in ekonomske odnose med vsemi državami, velikimi in malimi, za svobodo in neodvisnost vseh narodov in držav, za krepitev enotnosti in akcijske sposobnosti neuvrščenih držav, za mir in družbeni napredek v svetu. Odločilno je prispeval k razvoju socializma kot svetovnega procesa. Bil je veliki borec za enakopravne odnose in sodelovanje v mednarodnem delavskem gibanju. Vztrajno se je zavzemal za pravico vsakega naroda in v vsakega revolucionarnega gibanja do njegove samostojne in neodvisne poti boja za socializem, v skladu z zgodovinskimi, nacionalnimi in družbenimi razmerami vsake države.

Tito je bil posebej pravega komunističnega – revolucionarnega, neomajnega delavskega borca in ljudskega vodje, vizionarja in stratega boja za takšne oblike in vsebino socializma, ki bo, odpiral vse bolj nove in bolj humane prostore človeške svobode in sreče. Zato bosta jugoslovanski komunistom njegova življenjska pot in delo vselej vodilna misel v boju za nenehno napredek socializma in socialističnega samoupravljanja, za končno osvoboditev človeka od vseh oblik izkoriščanja in podrejenosti.

Josip Broz Tito je dal neizbrisni pečat tudi oblikovanju splošnih načel, na katerih temeljita statut in program Zveze komunistov Jugoslavije. Ta načela so: dolgoročna opredelitev mesta, vloge in nalog Zveze komunistov Jugoslavije v razvoju našega družbenopolitičnega in družbenoekonomskega sistema na temelju samoupravljanja delovnih ljudi in občanov. Ta načela bodo trajno osvetljevala pota boja našega delavskega razreda in delovnih ljudi, ki jih vodi Zveza komunistov Jugoslavije, njihova resnično revolucionarna avantgarda, v uresničevanju plemenitega, zgodovinskega cilja, h kateremu neomajno teži – k ustvarjanju brezrazredne komunistične družbe.

APRIL 1941

Šestega aprila 1941. leta je propadla stara Jugoslavija. A komaj so fašistični okupatorji začeli preganjati zavedne Slovence in druge Jugoslovane, že so zrasli prvi temelji nove, svobodne, socialistične Jugoslavije. V Sloveniji se je to zgodilo 27. aprila 1941, ko je bila ustanovljena Osvobodilna fronta, ki je nato pod vodstvom komunistične partije vodila slovenski narod v boju za svobodo.

Osvobodilna fronta je bila vsa vojna leta od samega začetka povsod, v šolah, v tovarnah, po vaseh in v mestih. Okupatorji so jo čutili, vendar na nikogar niso mogli pokazati s prstom, kakor tudi zraka niso mogli stisniti v pest. Spoznali so, da niso več gospodarji v deželi, ki so si jo lastili. Bali so se oboroženega upora, bali so se vstaje.

Pogumni fantje in dekleta so se v gozdovih združili v partizanske čete. Osvobodilna fronta pa je skrbela zanje.

Posebne skupine so zbirale po vaseh hrano, da bi partizani ne bili lačni. Kmetje so vozili vreče žita, mlinarji so mleli, ženske pa pekle kruh. Člani Osvobodilne fronte so poskrbeli, da je vse potrebno po skrivnih poteh prispelo v gozdove k borcem.

Ob večerih so zabrnili po izbah že pozabljeni kolovrati. Dekleta so predla volno in pletla iz nje jope, kape, šale, nogavice in rokavice za partizane.

Zdravniki in zdravstveni delavci, ki so bili včlanjeni v

Osvobodilni fronti, teh pa ni bilo malo, so skrbeli za ranjence in bolnike. Najprej so jih obiskovali po hišah, kjer so jih vaščani oziroma krajani negovali in skrivali. Kasneje so napravili zanje v gozdovih prve partizanske bolnišnice. V skrivnih tiskarnah so tiskali časopise Osvobodilne fronte. Da bi pa tiskarna lahko delala, so mladinci zbirali papir in ga nosili na dogovorjene kraje. Osvobodilna fronta res ni ostala samo pri besedah. Julija se je pričela oborožena vstaja proti okupatorju.

Osvobodilna fronta ni bila strah samo za okupatorje. Tudi stari oblastniki so se je bali. Ko je družila delovne ljudi v boju proti okupatorju, je budila v njih željo po svobodi. Delavci in kmetje so spoznali, da so jih izkoriščali že prej, v stari državi. In zahotelo se jim je, da bi si po osvoboditvi gospodarili sami.

Stari oblastniki so se ustrašili. Sklenili so, da bodo okupatorju pomagali uničiti Osvobodilno fronto. Združili so se v skupine, ki jih poznamo pod imenom domobranci. Sovražnikom so ovajali sosede in znance. S sovražnimi vojaki so hodili tudi v gozdove in streljali na partizane. Po krivdi izdajalcev so padle mnoge žrtve. Osvobodilne fronte pa tudi izdajstvo ni moglo uničiti. Iz dneva v dan je bila močnejša.

LJUDSTEV, KI SE BOJUJEJO ZA SVOBODO, NI MOGOČE PREMAGATI

Spomini na 1. maj Okrepljena aktivnost komunistov

Puh pod nosom še niso dobro zamenjale močnejše dlake, ko sem se zaposlil kot praktikant v tekstilni tovarni „Doctor in drug“ v Mariboru. Takrat smo pisali leto 1936 in meni je bilo 15 let. Delal sem na previjalnih strojih za previjanje preden. Spominjam se, da so bili delovni pogoji izredno slabi in da so bili mojstri, obratovodje predvsem tujci, ki so bili prej priganjalci delavcev kot strokovnjaki. Plače so bile izredno nizke. V tem času je bila velika svetovna kriza. Bilo je dosti brezposelnih in pogoji dela so se še slabšali. Od delavcev so zahtevali vse več dela, plačilne kuverte vsakih 14 dni pa so bile vse tanjše. Ni čudno, da je v tem času pod vodstvom KP oziroma naprednega sindikata (KP je bila po zlu znani sedmojanuarski diktaturi kralja Aleksandra prepovedana), izbruhnil generalni štrajk v vseh tekstilnih tovarnah v Sloveniji.

Pri stroju sem delal od 5. ure zjutraj do enih popoldne. Tisti dan, pa tudi že nekaj tednov prej, so zastopniki delavcev zahtevali od vodstva izboljšanje pogojev dela, večje mezdne postavke ter druge pravice. In ker kapitalistično vodstvo upravičenim zahtevam delavcev ni hotelo ustreči, so se delavci odločili za stavko. Izvoljen je bil stavkovni odbor in ob 12. uri so sirene v Mariboru naznanile stavko. Stroji so obnemeli, stavkovni odbor je prevzel oblast.

Delavci so se do potankosti ravnali po navodilih stavkovnega odbora in niso zapustili tovarniških prostorov. Spali so kar med stroji. Od nekod smo dobili kotle, v katerih se je kuhala hrana, in jedli smo v tovarni. Kmetje so bili solidarni z delavci in so vsakodnevno vozili svoje pridelke v tovarne ter tako pomagali boju delavcev, da so vzdržali in si izborili pravice v nekajtedenski stavki.

V času stavke smo se v tovarni organizirano udeleževali raznih

kuharnih in drugih nastopov. Izvajalce smo poiskali kar med seboj. Tudi godbe ni manjkalo.

Po končani stavki je bilo nekaj delavcev odpuščenih, med njimi tudi jaz. Odpustili so le take, ki niso bili socialno ogroženi, vendar s soglasjem delavskega sindikata.

Ne dolgo za tem sem se ponovno zaposlil, tokrat v tovarni „J. Hutter in drug“. Za ponovno zaposlitev se imam zahvaliti naprednim organizacijam, v katere sem bil včlanjen. V tej tovarni, današnji MTT, sem doživel svoj prvi praznik 1. maja.

Prvi maj je bilo v stari Jugoslaviji prepovedano praznovati. In prav ta prepoved je v ljudeh rodila odpor, pa so delavci kljub terorju, preganjanju in grožnjam, praznovali. Ko sem zjutraj 1. maja prišel na delo, so bili v boljših oblačilih in z rdečim nageljnem v gumbnici. Stroji so bili okrašeni z zelenjem in napisi „Živel 1. maj, praznik delavcev“. Delavci, ki niso prišli na delo, so se v skupinah s kolesi odpravljali na izlete na prej dogovorjena skrivna mesta, kjer so imeli zborovanja. V tovarni pa so bentili mojstri, obratovodje in drugi, ker delavcev ni bilo na delo. Od nas pa, ki smo le prišli na delo, ni bilo dosti koristi, saj se je ta dan izredno malo naredilo. Okoli 7. ali 8. ure so v tovarno prišli policaji. Od nas so zahtevali, da odstranimo cvetje, zelenje in parole. Mi smo se že pred tem dogovorili, da tega ne bomo naredili, češ da mi nismo prinesli ne cvetja niti nismo okrasili strojev in oddelkov, da naj to odstranijo tisti, ki so oddelek okrasili. Posamezniki so bili klicani na zasliševanje in zagovor. Od nas so hoteli vedeti, kdo je bil organizator, kdo je krasil in kdo pisal parole. Razumljivo je bilo, da od nas niso zvedeli ničesar. Nekaj delavcev se z zaslišanja ni vrnilo. Odpeljali so jih na policijo in v zapor. Tudi te, ki so šli na izlet, so odkrili in preganjali. Prvi maj pa so le navkljub vsem grožnjam praznovali.

Danes lahko svobodno praznujemo 1. maj kot naš delavski praznik. Zato si pripnimo rdeč nagelj, odhitimo v naravo in s polnimi pljuči zadihajmo vso srečo in radost, ki jo čutimo v svobodni domovini. Oko se nam bo spočilo na zelenih gričih in gozdovih, srce vztrepotalo ob misli, da vse dosedanje žrtve niso bile zaman, da živimo v lepi, Titovi Jugoslaviji.

DANILO

Povzetek iz poročila o delovanju ZKS v preteklem mandatu

ZK Slovenije je svojo aktivnost v uresničevanju političnega sistema socialističnega samoupravljanja nenehno povezovala z bojem za razvoj ustavnega položaja delavcev. Razmere se dograjujejo tako, da se uresničuje pravica delovnega človeka do dela z družbenimi sredstvi ter njegovo odločanje na zborih delovnih ljudi in drugih oblikah organov upravljanja. Razvoj samoupravljanja omogoča, da samoupravni sporazumi postajajo način reševanja družbenih vprašanj. Vendar se v številnih temeljnih organizacijah združenega dela kaže nepoznavanje delegatskega sistema kot celovite in povezane aktivnosti, ko gre za sprejemanje družbenih odločitev. Vzrok je premajhna aktivnost družbenopolitičnih organizacij pri obravnavanju predlogov in pri odločitvah na javnih razpravah. Delegatski sistem se je izboljšal, ni pa še dovolj okrepljena odgovornost celotne delegatske baze. Se pravi, da je vloga družbenopolitičnih organizacij še premalo poudarjena. Tako se pojavljajo lokalistični in skupno—lastninski interesi. Vloga komunistov v združenem delu mora biti najpomembnejša.

Z okrepljeno aktivnostjo komunistov, predvsem v SZDL in sindikatih, smo dosegli začetne premike v razvoju samoupravljanja. Na vseh področjih družbeno—ekonomske politike je bilo podpisanih 95 % samoupravnih sporazumov. Kljub aktivnosti komunistov pa se v samoupravnih interesnih skupnostih samoupravljanje prepočasi razvija. Ustrezno se usklajuje program med skupščinami SIS na republiški ravni, slabše pa se ti odnosi uresničujejo v občinah. Z akcijo komunistov je bila zavrta tudi rast strokovnih služb v nekaterih ssih in gibanje osebnih dohodkov delavcev v njih.

ZKS je posebno pozornost posvetila uresničevanju odnosov in usmerjanju procesov v občini. K povezovanju delovnih ljudi in občanov v okviru občine je prispevala široka politična in samoupravna aktivnost. Vendar se v praksi občine še niso povsod dovolj uveljavile kot družbenopolitične skupnosti. Premalo je še prizadevanja za dejansko samoupravno uveljavljanje in uveljavljanje samoupravnih interesov. Prepočasi se uveljavlja povezovanje vseh

družbenih sil za večjo produktivnost dela. Vzrok je premajhna idejna in akcijska enotnost v občinskih organizacijah ZK.

Predsedstvo SR Slovenije je uresničevalo politična stališča in izhodišča ZK, sprejeta na VIII. kongresu ZKS. Obravnavalo je vprašanja s področja ljudske obrambe, varstva z ustavo določene ureditve, mednarodnih odnosov in druga temeljna politična vprašanja. Na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite je skupaj s predsedstvom CK ZKS ustanovilo komite SRS za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito ter so sprejeli novo vojno—politično varnostno oceno in oceno možnih izrednih razmer. V skladu z ustavnimi pravili, obveznostmi republik in avtonomnih pokrajin pri oblikovanju enotne politike SFRJ je predsedstvo SRS uspešno delovalo. Iz celotne vsebine o uresničevanju samoupravnih družbeno—ekonomskih in ostalih interesov lahko povzamemo, koliko se krepijo oziroma slabijo oblastne in samoupravne komponente in kako smo uspeli uresničevati vlogo republike.

Doseženo je bilo učinkovito varstvo družbene lastnine in samoupravnih pravic delavcev v združenem delu pri odločanju o sredstvih, pogojih in rezultatih dela v odnosih celotne družbene reprodukcije. Na ustavno sodišče se največ obračajo posamezniki, delavci in občani. Nedvomno pa je bil v času po zadnjem kongresu dosežen znaten napredek v zavesti in praksi delovnih ljudi in občanov pri uresničevanju ustavnosti in zakonitosti. Družbeni pravobranilci samoupravljanja ugotavljajo, da se težišče delovanja celotne družbene kontrole prepočasi prenaša na varstvo samoupravnih pravic in družbene narave dohodka.

MIHA LEGAN

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

Sodelujte v glasilu svoje delovne organizacije!

9. KONGRES

ZKS

1. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA TO TKANINA JE BILO 7. APRILA 1982. KER DELAVSKI SVET NI USPEL OBRAVNAVATI VSEGA GRADIVA NA TOKRATNEM ZASEDANJU, JE NADALJEVAL Z DELOM ŠE 9. APRILA.

Delavski svet je za predsednika izvolil Petra Bukovca, Ivana Pateta pa za njegovega namestnika. Imenoval je še naslednje komisije:

izvršni odbor DS Anica Sluga, Jože Novak, Ludvik Lužar, Marinka Dvornik, Martina Kroni, Janez Sinkovec in Joži Zupančič,

komisija za reklamacijo (Riko Resnik, Mirjana Bavčar, Bojan Čeh, Ratimir Pešič, ter vodja enote, katere problem se obravnava),

komisijo za delovna razmerja (Milan Jakše, Stane Makše, Bojan Luzar, Drago Novak in Vera Jarc),

komisijo za nabavo in odpis osnovnih sredstev (Jože Staniša, Mirt Kos, Karel Barbič),

komisijo za odpis materialnih obratnih sredstev (Vlado Dular, Rezka Žagar in Nikola Rončević).

V skupno stanovanjsko komisijo sta imenovana Stane Hudoklin in Milan Glinšek.

V komisijo za spremljanje in ocenjevanje poskusnega dela so imenovani:

za predilnico: Jože Rifelj, Ivanka Kupljen in Franc Pavlin, za pripravo: Viktor Brudar, Tončka Gorenc in Alfonz Žižek,

za tkalnico: Stane Makše, mentor in Matija Kramar,

za apreturo: Franc Kastelic, Ana Mihelič in Marko Zupančič,

za pletilnico: Franc Majcen, Nada Durič in Nikola Rončević,

za IVS: Ivan Špringer, Herman Koprivnik in Franc Berlan, za skupne službe tkanine: Marjeta Špehar, Anica Sluga in Todor Stanojevič.

Po izvolitvi komisij je delavski svet sprejel poročilo o izidu volitev, poročilo o delu delavskega sveta v preteklem obdobju, o delu izvršnega odbora, komisije za delovna razmerja in komisije za denarno pomoč pri otroškem varstvu.

Pod eno izmed naslednjih točk dnevnega reda je DS obravnaval in sprejel plan skupne porabe za letošnje leto ter sklenil, da 500.000 din stanovanj-

skih sredstev iz tekočih prilivov v letu 1982 nameni za posojila za novogradnje in rekonstrukcije. Ostala sredstva v letu 1982 pa se vežejo v dveh polletnih obrokih na 10 mesecev pri Ljubljanski banki.

Nadalje je delavski svet razpravljal o reklamacijah, sprejel več samoupravnih sporazumov ter za 5. maja 1982 razpisal referendum za sprejem sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne porabe za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev.

DS je nato prekinil zasedanje in nadaljeval sejo 9. aprila.

1. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA TO KONFEKCIJA I JE BILO 25. MARCA 1982

Delavski svet se je na 1. zasedanju konstituiral. Za predsednika DS, so imenovali Zdenko Židanik, Josipa Dobriniča pa za namestnika predsednika.

Nadalje so imenovali izvršni odbor DS in komisije.

V izvršnem odboru so: Ludvik Mežan, Jožica Brinec, Rudi Gazvoda, Vinko Kocjan, Milica Radojčin, Župan Rezi in Darinka Rakoše.

V komisiji za delovna razmerja so: Jelka Habjan, Mitra Petrovič, Eli Ilijaž, Joži Kump, Jelena Dolinar.

V komisiji za nabavo in odpis osnovnih sredstev so: Milan Močnik, Anton Klemenčič, Slavko Barčič.

V komisiji za odpis materialnih obratnih sredstev so: Martin Pust, Milan Močnik in Jelena Dolinar.

V komisiji za ocenjevanje in spremljanje poskusnega dela so: Zdravko Mazovec, Jelica Spasovski, Josip Dobrinič.

V komisiji za norme so: Jožica Petan, Vesna Cvetan, Jožica Kump, Alojz Gorenc, Betka Ražej.

V skupni stanovanjski komisiji so: Ivanka Miklič, Rudi Gazvoda, Franc Murgelj.

Delavski svet je še obravnaval in sprejel plan skupne porabe za leto 1982 – splošni del, stanovanjski del plana pa bo obravnaval na naslednjem zasedanju, ko bo pripravljena delitev stanovanjskih sredstev. Razpisal je javno razpravo o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne

porabe za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev.

Delavski svet se je seznanil tudi o poteku razgovorov v zvezi z eno-oziroma dvoizmenskim delom. Po prvi varianti naj bi ostalo noizmensko delo s tem, da se uvede še dve proizvodni liniji in sicer eno tam, kjer so pisarne, drugo pa, kjer je sedaj baby program. Seveda pa je vse pogojeno z dograditvijo prostora med centralnim skladiščem in konfekcijo ter z nabavo opreme – šivalnih strojev. Po drugi varianti pa naj bi uvedli dvoizmensko delo. Z uvedbo dvoizmenskega dela bi se povečali stroški. Povečalo bi se število režijskega kadra, stroški energije, prav gotovo pa bi nastali problemi zaradi popoldanskega varstva otrok. Pojasnjeno je tudi bilo, da so šivalni stroji že toliko izrabljeni, da dvoizmenskega dela ne bi vzdržali.

V nadaljnji razpravi so na delavskem svetu poudarili, da je za enkrat prva varianta bolj ustrezna.

1. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB JE BILO V ČETRTEK, 8. APRILA 1982

Delavski svet se je na 1. zasedanju konstituiral in sicer je imenoval Anico Smerdu za predsednika, Jožeta Mikca pa za namestnika predsednika.

Imenoval je še komisije: izvršni odbor DS (Metka Seliškar, Hinko Šintler, Marjana Gorše, Milena Kajs, Slavka Gačnik, Jože Kralj in Jože Aueršperger),

komisijo za delovna razmerja (Ratimir Filej, Živko Pitamic, Stane Lamut, Milena Ralijan in Ana Podpavec),

komisijo za nabavo in odpis osnovnih sredstev (Anton Krevs, Alojz Krnc in Slavka Klobčar),

komisijo za odpis materialnih obratnih sredstev (Slavka Bruner, Tončka Kovačič in Marjeta Lucič),

V skupno stanovanjsko komisijo sta bila imenovana: Darja Novinec in Andrej Burja.

Komisija za ocenjevanje poskusnega dela:

za finančno računovodski sektor: Martin Geršič, Mira Terzin in Štefka Bele,

za prodajni sektor: Peter Ivančič, Marija Konda in Doroteja Pešič,

za kadrovsko-splošni sektor:

Anica Smerdu, Milena Mavsar in Marija Hodžič,

plansko-analitska služba: Dora Kovačič, Tončka Zajc in Zvezdana Rožanc,

nabavni sektor: Živko Pitamic, Stane Avsec in Štefka Nemec,

tehnično razvojni sektor: Martin Aš, Malči Pelko in Anton Bojanc,

služba za napredek kakovosti: Mirjana Bavčar, Jože Mohorič in Tine Filip,

sektor za informacijske sisteme in organizacijo: Marija Travižan, Tomaž Možina in Hinko Šintler.

Delavski svet je dal v javno razpravo spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne porabe za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev ter spremembe in dopolnitve pravilnika o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD. Za 7. maja 1982 je razpisal referendum za sprejem prej navedenih sprememb in dopolnitev. Za izvedbo referenduma je imenoval tudi ustrezne komisije.

DS je nadalje obravnaval in sprejel plan skupne porabe za letošnje leto ter odločil, da se 300.000 din stanovanjskih sredstev iz tekočih prilivov v letu 1982 nameni za posojila prosilcem za novogradnje oziroma za najnujnejše primere rekonstrukcij. Ostala stanovanjska sredstva v letu 1982 pa se vežejo v dveh polletnih obrokih na 10 mesecev pri Ljubljanski banki.

Med drugim je delavski svet še obravnaval in sprejel več samoupravnih sporazumov, sprejel poročilo volilne komisije o izidu volitev ter obravnaval pritožbo na sklep skupne disciplinske komisije.

ANICA

1. ZASEDANJE DELAVSKEGA SVETA TO PREDILNICA

Seja je bila zelo delavna. Izvoliti je bilo potrebno predsednika DS, namestnika, člane izvršnega odbora DS in sestavi komisije. Tov. Žunič Anton je v poročilu o delu DS v preteklem mandatnem obdobju zajel aktivnost članov DS na 23. sejah. Poprečna udeležba je bila 60 % ali 9 članov od 15 izvoljenih, seje pa so trajale poprečno po 3 ure in pol. Delavski svet je na svojih sejah redno obravnaval poročila o poslovanju, spre-

jemal smernice planov in ukrepe. Sprejeti so bili tudi razni samoupravni sporazumi. V zadnjem času so se pojavljale težave v preskrbi z repromaterialom, rezervnimi deli, močno pa je bil omejen tudi uvoz opreme. Za ureditev teh težav je DS sprejel stabilizacijske ukrepe za izboljšanje kvalitete, dvig produktivnosti, boljši izkoristek delovnega časa in večji izkoristek naših kapacitet ter večjo disciplino na vseh delovnih nalogah.

Na 12. seji DS je bil sprejet predlog razpisne komisije; dela in naloge individualnega poslovnodnega organa je prevzel Jože MIKLIČ, direktor Andrej SMUK, pa je uveljavil pravico do upokojitve. Spremenile so se nekatere oblike dela, izvršena je bila reorganizacija dela, izboljšali so se odnosi med zaposlenimi v TO, za katere pa ni bil vzrok Smuk, marveč ljudje, ki smo v tej temeljni organizaciji ostali še danes, pa se v tistem času nismo znali sporazumeti.

Za ureditev odnosov s TO Tkanino je bila realizirana seja DS TO Tkanine in TO Predilnice; sprejeli smo pomembne sklepe, ki so pogoj za uspešno sodelovanje. Zaradi slabe kvalitete preje in tkanin ter za hitrejšo dobavo kupcem je bil uveden oddelek šivanja in napanja tkanin. Tu smo razporedili delovne invalide in starejše delavke. Sprejeti so bili ukrepi za izvajanje kontrole kvalitete preje, organizirana je tudi remontna skupina, prioriteta uvoza pa je bila dana rezervnim delom.

Poudariti je treba, da je bil delavski svet redno seznanjen s problematiko v proizvodnji, o preskrbi s surovinami, rezervnimi deli in reprodukcijskim materialom.

Na področju nagrajevanja je delavski svet stremel k izboljšanju socialne varnosti vseh zaposlenih, saj se je masa osebnih dohodkov na začetku leta 1982 dvignila za povprečno 25 %.

Ob koncu poročila so se zahvalili dosedanjim članom DS za sodelovanje, novoizvoljenim članom DS pa zaželeli uspešno delo, s tem pa tudi večjo udeležbo sej in točnost. Strokovne službe, odgovorne za pripravo gradiva, so opozorili, da le pravočasna obveščena članov DS lahko seje naredi učinkovitejše. Dana je tudi pobuda, da se informiranje izvaja tudi preko sindikalnih in delovnih skupin. Tako bomo pravočasno in točno informirani.

Člani DS so za predsednika izvolili Ivana Skoka, za namestnico pa Martino Geršič. Novi predsednik se je za zaupano nalogo zahvalil, pričakuje pa aktivno sodelovanje vseh članov in strokovnih služb.

Člani DS so nato imenovali izvršilni odbor in komisije.

Izvršni odbor sestavljajo: Rus Vlasta – predsednik, Vidic Marjan, Ilijanič Josip, Kambič Terezija I in Kocjan Anica.

V komisiji za delovna razmerja so: Ivec Anton – predsednik, Šuštar Jože, Orlič Štefica, Milavec Jože in Bičak Štefica.

V stanovanjski komisiji so: Božič Slavko – predsednik, Radman Anton, Novosel Ivan, Kušan Ljubica in Štefanič Anica.

V komisiji za odpis drobnega inventarja so: Slanc Jože – predsednik, Geršič Martina in Janeš Branko.

V komisiji za odpis osnovnih sredstev so: Kukman Ivan – predsednik, Gregorčič Anton in Slanc Jože.

V komisiji za popis in odpis živil ter popis v bifeju menze so: Kukman Ivan – predsednik, Rus ing. Vlasta in Slanc Marija.

V komisiji za odpis odpadnega materiala so: Matjašič Jože – predsednik, Vrničar Jože in Bezek Jože. Delavski svet je nato obravnaval rekapitulacijo sklada skupne porabe (splošni in stanovanjski del – viri in uporaba) za leto 1982. Pripomb ni bilo in je bila sprejeta v celoti.

Delavski svet je pristopil k razpisu javne razprave o osnutku sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje sredstev skupne porabe za zadovoljevanje stanovanjskih potreb delavcev. Podana je bila tudi konstrukcija finančnih sredstev za nakup dveh enosobnih stanovanj in razdelitev po opravljenem razpisu 600.000,00 stanovanjskih sredstev individualnim graditeljem.

Sprejeta je bila tudi pobuda mladinske organizacije, da se MDA-KRAS'82 udeležijo trije mladinci iz naše TO.

Delavski svet je obravnaval še nekatere operativne zadeve v skladu s svojimi pristojnostmi.

BARICA

DOPIŠUJTE
V GLASILO
NOVOTEKS

IO OOZS DSSS je imel letos že štiri seje

Prva seja IO OO ZS DSSS je bila 25. 2. 1982. Obravnavali smo zaključni račun in ugotovili, da so stroški za reprezentanco, nočnine in kilometrine še vedno previsoki in niso v skladu s stabilizacijskim gospodarjenjem. Mnenje IO je bilo, da se morajo ti stroški zmanjšati. Nadalje je bila podana informacija o poteku priprav na volitve. Ker je priprave vodil prejšnji predsednik IO OO ZS DSSS Miha Legan, je obvezan, da skrbi do konca volitev za nemoten potek.

Na drugi seji IO smo obravnavali in pregledali gradivo, ki ga je poslal občinski sindikalni svet in v katerem navaja, da mora OO ZS zbrati predloge za podelitev srebrnega znaka sindikata Slovenije. Sprejeli smo sklep, da damo gradivo kadrovske komisiji OO ZS DSSS, ki mora do naslednje seje pripraviti predloge.

Člane IO je zanimalo, kateri delavci DSSS so predlagani za okrevanje v Dolenjskih oziroma Šmarjeških Toplicah. Ker nismo mogli dobiti odgovora, smo se dogovorili, da do naslednjega sestanka komisija za socialna vprašanja OO ZS DSSS poroča o predlaganih članih.

Na tretji seji smo pregledali predlog kadrovske komisije za podelitev srebrnega znaka sindikata Slovenije. Predlagan je Jože Puš. Na predlog občnega zbora IGD je kandidatka za podelitev srebrnega znaka sindikata Slovenije Stanka Vavpotič.

Komisija za socialna vprašanja je podala predloge za okrevanje. Za okrevanje je komisija določila naslednje člane. Ela Seničar iz kadr. –spl. sektorja, Frani Kranjc iz teh. razv. sektorja, Mira Terzin iz fin. sektorja, Viktor Šlajkovec iz prod. sektorja in Jožefa Hribar iz nab. sektorja. Ker gre tudi v letošnjem letu nekaj članov DSSS v pokoj, smo sprejeli naslednji sklep: IO se strinja, da se pošlje 5 članov iz DSSS, ki bodo v letošnjem letu upokojeni, na okrevanje kot nagrado za dolgoletno delo v DO Novoteks.

Na četrti seji IO smo pripravili predloge za člane IO DS DSSS, predsednika DS in njegovega namestnika ter predloge za člane komisij. Za člane IO DS DSSS predlaga OO ZS DSSS: Metko Seliskar, Hinka Šintlerja, Marjano Gorše, Mileno Kajs, Slavko Gačnik, Jožeta Kralja, Jožeta Aušpergerja. V komisiji za delovna razmerja naj bi bili: Filej Ratimir, Živko Pitamic, Stane Lamut, Milena Ralijan, Ana Podpalec. V komisiji za nabavo in odpis osnovnih sredstev: Anton Krevs, Alojz Krnc, Slavka Klobučar. V komisiji za odpis materialnih obratnih sredstev: Slavka Bruner, Tončka Kovačič, Marjeta Lucič. V skupni stanovanjski komisiji: Darja Novinec, Andrej Burja. Za predsednika DS DSSS predlaga IO OO ZS DSSS ponovno Anico Smerdu, za namestnika pa Jožeta Mikca.

MIHA LEGAN

Zahvala

Tudi letos je DO Novoteks omogočila starejšim in bolnim članom naše delovne organizacije 7-dnevno okrevanje v zdravilišču Šmarješke Toplice. Ob kopanju in dobri postrežbi smo se vsi dobro počutili.

Zahvaljujemo se DO, ki nam je omogočila prijetno bivanje in okrevanje.

Gril Marija
Retelj Marija
Radež Martin
Kolenc Milan
Rataj Ivan
Novak Ana
Hrovat Pepca
Jakše Marija

Kovač Danica
Tramte Slavka
Kranjc Fanika
Tomljanovič Slavka
Kranjc Justa
Žagar Rezka
Šeničar Ela

VOLITVE SO ZA NAM!

VOLILI SMO DELEGATE V DELEGACIJE ZA SAMOUPRAVNE INTERESNE SKUPNOSTI IN V DELEGACIJO ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA TER V ORGANE SAMOUPRAVLJANJA

Z volitvami delegatov delegacij, ki smo jih v delovni organizaciji opravili 11. marca, v krajevnih skupnostih pa 14. marca, smo stopili v tretje mandatno obdobje delegatskega sistema. V temeljnih organizacijah in v DSSS smo volili delegacije v zbor združenega dela ter posebne in združene delegacije SIS.

Istočasno smo v vseh temeljnih organizacijah in DSSS volili delegate v organe samoupravljanja in sicer: v delavski svet delovne organizacije, v delavske svete temeljnih organizacij in DSSS, v disciplinsko komisijo, v komisijo za samoupravno delavsko kontrolo delovne organizacije ter temeljnih organizacij in DSSS ter delegate – arbitre v notranjo arbitražo.

Po posameznih voliščih je volilo naslednje število delavcev:

temeljna organizacija	vpisanih volilcev	glasovalo	%
TO PREDILNICA	333	298	89
TO TKANINA – skupaj	948	779	82
– DE predilnica	169	131	78
– DE priprava	187	146	78
– DE tkalnica	212	182	85
– DE oplemenitilnica	290	242	83
– IVS	90	78	86
TO KONFEKCIJA I	245	214	87
TO KONFEKCIJA II	242	230	95
TO KONFEKCIJA III	430	348	81
TO TRGOVINA	89	82	91
DSSS	297	267	89
DO NOVOTEKS	2.584	2.218	85,8

V delegacije SIS in zbora združenega dela so bili izvoljeni:

TO PREDILNICA METLIKA

Delegacija za zbor združenega dela

Brodarič Vida, Gregorčič Terezija, Ivec Anton, Kerč Marjan, Matjašič Jože, Štefanič Jože in Žunič Miroslav.

Posebna delegacija za izobraževanje

Grabušek Marija, Graša Mijo, Rus Vlasta, Stopar Mirko in Žugelj Anica.

Posebna delegacija za zdravstvo

Avguštinčič Franc, Barič Alojzija, Kočevar Anton II, Rahija Snježana in Vidic Martina.

Združena delegacija za kulturo, telesno kulturo in raziskovanje

Boldin Branko, Jakofčič Miran, Radman Anton, Ribarič Zdenka, Slanc Marija, Vlašič Rudolf in Vraničar Jože.

Združena delegacija za socialno skrbstvo, socialno varstvo in otroško varstvo

Božič Barbara, Dragovan Stanka, Kralj Marija, Nemanič Urška, Plut Terezija II, Tkalčič Zorica in Tomc Jože.

Združena delegacija za invalidsko zavarovanje, pokojninsko zavarovanje in zaposlovanje

Černič Martina, Geršič Martina, Kočevar Ivan, Leskošek Ana, Rozman Cirila, Rudman Štefica in Skok Ivan.

TO TKANINA

Delegacija za zbor združenega dela

Dular Vlado, Pavlin Franc, Bobnar Stane, Jerman Janez, Pate Ivan, Zupan Anica in Florjančič Bojan. Predsednik delegacije je Pavlin Franc, namestnik pa Dular Vlado.

Posebna delegacija za kulturo

Matoh Vera, Staniša Ivan, Slak Tončka, Dragman Jože, Malnar Nada, Mirtič Anica in Žizek Marjana. Predsednik je Staniša Ivan, namestnik pa Žizek Marjana.

Posebna delegacija za telesno kulturo

Brezovar Franc, Dravinc Slavko, Kostrevec Anton, Zupančič Marko, Šepetavc Andrej, Barbič Karel in Ban Zdenko. Predsednik je Dravinc Slavko, namestnik pa Zupančič Marko.

Posebna delegacija za zdravstvo

Pungartnik Ana, Florjančič Joži, Kastelic Milena, Ban Ana, Črnič Ivanka, Špringer Ana in Berlan Franc. Predsednik je Berlan Franc, namestnik pa Špringer Ana.

Posebna delegacija za otroško varstvo

Princ Mojca, Mirtič Edita, Novak Ludva, Sančanin Ivanka, Stopar Vojko, Udovč Cirila in Špan Jože. Predsednik je Sančanin Ivanka, namestnik pa Špan Jože.

Posebna delegacija za socialno skrbstvo

Štepec Ivanka, Klemenčič Magda, Luzar Franc, Zupan Rudi, Lavrič Vera, Kavšek Joža in Sladič Lojzka. Predsednik je Klemenčič Magda, namestnik pa Lavrič Vera.

Posebna delegacija za stanovanjsko gospodarstvo

Glinšek Milan, Jarc Vera, Hočevar Vera, Špilar Marija, Cimermančič Jože, Ilič Anica in Matkovič Gordana. Predsednik je Glinšek Milan, namestnik pa Jarc Vera.

Združena delegacija za izobraževanje in raziskovanje

Jakše Milan, Pate Ivan, Danev Savo, Stanojevič Todor, Staniša Jože, Jakšič Đuro, Zupančič Mirko, Žizek Alfonz in Vidic Jože. Predsednik je Jakše Milan, namestnik pa Stanojevič Todor.

Združena delegacija za invalidsko in pokojninsko zavarovanje in zaposlovanje

Jakše Stane, Hudoklin Stane, Kranjc Justi, Brudar Justi, Galič Milena, Les Silva, Kranjc Majda, Luzar Franc in Brudar Viktor. Predsednik delegacije je Hudoklin Stane, namestnik pa Galič Milena.

TO KONFEKCIJA I NOVO MESTO

Delegacija za zbor združenega dela

Bokan Zdenka, Dobrinič Josip, Fink Greta, Miklič Marija, Mišmaš Jože, Petan Jožica in Petrovič Mitra. Predsednik delegacije je Dobrinič Josip, namestnik pa Petan Jožica.

Združena delegacija za kulturo, telesno kulturo, izobraževanje in raziskovanje

Drenik Pavla, Klemenčič Anton, Krivec Jelka, Dragman Milan, Kolenc Milan, Saje Jožica I, Pužina Zdenka, Blažič Jožica in Saje Jožica II. Predsednik je Drenik Pavla, namestnik pa Klemenčič Anton.

Združena delegacija za zdravstvo, otroško varstvo in socialno skrbstvo

Adamič Ljuba, Božič Marija, Golobič Marija, Brinec Jožica, Jerič Ana, Drašler Marija, Zoran Cvetka, Hafner Anica in Ivanič Slavica. Predsednik je Brinec Jožica, namestnik pa Jerič Ana.

Združena delegacija za stanovanjsko gospodarstvo, invalidsko zavarovanje in zaposlovanje

Bartolj Anica, Bohte Štefka, Kump Mira, Mežan Ludvik, Kaplan Jožica, Gačeša Mira, Glinšek Joži, Tintor Nevenka in Mazovec Zdravko. Predsednik je Kump Mira, namestnik pa Mazovec Zdravko.

TO KONFEKCIJA II VINICA

Delegacija za izobraževanje

Jaušovec Ivan, Matkovič Anica, Peršič Franc, Rajšič Čedo in Starešinič Jože.

Delegacija za zaposlovanje

Balkovec Jože, Jaušovec Marija, Mihelič Iga, Stegne Nada in Vranič Ivan.

Delegacija za invalidsko in pokojninsko zavarovanje

Čadonič Katica, Kuzma Janez, Malešič Anica, Papa Branko in Žagar Jože.

Delegacija za socialno skrbstvo

Balkovec Marija, Barič Marija, Tonkovič Janez, Starešinič Katica in Vajs Štefka.

Delegacija za socialno varstvo

Adlešič Terezija, Juršinič Jože, Pavlakovič Marija, Prokšelj Vlado in Žalac Anica.

Delegacija za otroško varstvo

Bakovec Marija, Kajin Anica, Kasun Zdenka, Kump Kristina in Moravec Ivanka.

Delegacija za kulturo

Balkovec Anica, Grdun Franc, Pavlakovič Stanislav, Tomec Silva in Žučak Danica.

Delegacija za telesno kulturo

Keser Marija, Moravec Franc, Papa Fanika, Starešinič Jože in Župančič Ivan.

Delegacija za raziskovanje

Miroslavič Jože, Stegne Srečko, Stanešič Zvonko, Tomašič Ivan in Trempus Franc.

Delegacija za zdravstvo

Blažič Josip, Čepuran Milica, Kobe Marija, Lah Jožica in Šorli Jože.

Delegacija za zbor združenega dela

Čemas Miroslav, Flajnik Janko, Juršinič Jože, Keser Ivan, Mravinec Barbara, Pezdirc Kazimir in Stegne Pavla.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Delegacija za zbor združenega dela

Filej Ratimir, Kastelic Darko, Krakow Marija, Kralj Jože, Panijan Ivo, Pavlovič Vera in Tekstor Boža. Predsednik delegacije je Panijan Ivo, namestnik pa Tekstor Boža.

Združena delegacija za kulturo, telesno kulturo, izobraževanje in raziskovanje

Auersperger Jože, Cesar Darja, Filip Tine, Klobčar Tatjana, Kolenc Tatjana, Mavsar Milena, Mohorič Jože, Pitamic Živko in Anica Smerdu. Predsednik delegacije je Pitamic Živko, namestnik pa Filip Tine.

Združena delegacija za stanovanjsko gospodarstvo, pokojninsko zavarovanje in zaposlovanje

Bele Štefka, Brodar Roman, Geršič Martin, Hodžič Marija, Kodrič Boris, Lilek Nevenka, Makše Martina, Vencelj Slavka, Zavrl Majda. Predsednik je Zavrl Majda, namestnik pa Makše Martina.

Združena delegacija za otroško varstvo, zdravstveno in socialno skrbstvo

Bavčar Mirjana, Božič Slava, Drgan Martin, Dular Agata, Kovačič Nevenka, Mišjak Nada, Pelko Malči, Rajmer Breda in Špoljar Majda. Predsednik delegacije je Martin Drgan, namestnik pa Slava Božič.

26. 3. 1982 je bilo konstituiranje konferenc delegacij za posamezne SIS in za zbor združenega dela. Konferenco delegacij tvorijo predstavniki in namestniki predsednikov delegacij temeljnih organizacij in DSSS s sedežem v Novem mestu ter tozda Beti Mirna peč. Izvoljeni so bili naslednji predsedniki in namestniki predsednikov konferenc delegacij:

Zbor združenega dela

– skupne službe in TO Trgovina – predsednik konference Panijan Ivo, namestnik predsednika Tekstor Boža
– TO Konfekcija I in Beti Mirna peč – predsednik konference Dobrinič Josip, namestnik pa Pungerčar Ana (Beti Mirna peč)
– TO Tkanina – predsednik konference Pavlin Franc, namestnik Dular Vlado

Za sklic prve seje konference delegacij zbora združenega dela je zadolžen Franc Pavlin. Na tej seji pa se bodo dogovorili, kdo bo koordinator za dobo enega leta.

Samoupravne interesne skupnosti

– za kulturo – predsednik konference delegacij Pitamic Živko iz DSSS, namestnik Staniša Ivo iz TO Tkanina
za telesno kulturo – predsednik konference Dravinc Slavko iz TO Tkanina, namestnik Kostevc Irena iz Beti Mirna peč
za zdravstvo – predsednik konference Berlan Franc iz TO Tkanina, namestnik Hude Francka iz Beti Mirna peč
za otroško varstvo – predsednik konference Drgan Martin iz DSSS, namestnik Brinec Jožica iz TO Konfekcija
za socialno skrbstvo – predsednik konference Božič Slava iz DSSS, namestnik Klemenčič Magda iz TO Tkanina
za stanovanjsko gospodarstvo – predsednik konference Geršič Martin iz DSSS, namestnik Ajdič Marinka iz Beti Mirna peč
za invalidsko in pokojninsko zavarovanje – predsednik konference Kump Mira, namestnik Marija Hodžič iz DSSS
za izobraževanje in raziskovanje – predsednik konference Jakše Milan iz TO Tkanina, namestnik predsednika Anica Smerdu iz DSSS

V organe samoupravljanja so bili izvoljeni:

DELAJSKI SVET DELOVNE ORGANIZACIJE

iz TO Predilnica Metlika: Gregorčič Anton, Kralj Marija, Marentič Ladislav in Žunič Miroslav

iz TO Tkanina: Ferbežar Jože, Les Silva, Dvornik Marinka, Pungartnik Ana, Jakše Ivan, Štrbenc Alojz, Dolmovič Rozi, Jarc Vera, Kastelic Franc, Kos Mirt, Lužar Ludvik in Cesar Alojz

iz TO Konfekcija I Novo mesto: Drenik Pavla, Klobučar Jože in Šprajcar Drago.

iz TO Konfekcija II Vinica: Balkovec Janko, Tomec Silva in Žalac Marjan

iz TO Konfekcija III Trebinje: Ačai Eržika, Banović Bosa, Butulija Vido, Čuk Nada in Šaran Bisera

iz TO Trgovina: Bec Branko in Milenković Bratislav
iz delovne skupnosti skupnih služb: Dular Agata, Plaper Peter in
Pešič Ratomir

DELAVSKI SVET TO PREDILNICA METLIKA

Marentič Ladislav, Štefanič Anica, Bičak Štefica, Nemanič Franc, Cajnar Jože, Rudman Štefica, Leskošek Anica, Žunič Miroslav, Gregorič Janez, Krkušek Franjo, Skok Ivan, Boldin Branko, Geršič Martina, Rus Vlasta in Vidic Marjan. Predsednik je Skok Ivan, namestnik predsednika pa Geršič Martina.

DELAVSKI SVET TO TKANINA

Novak Jože, Žagar Marija, Pungerčar Anton, Brezovar Marija, Lužar Ivan, Bukovec Peter, Hudoklin Stane, Klemenčič Magda, Novak Marija II, Pintar Anica, Šeničar Anica, Kavšek Slavko, Kroni Martina, Kocjančič Ivan, Primc Anton, Šetina Pepca, Žagar Franc, Mlakar Marija, Žic Milena, Avsec Mari, Kotnik Zdenka, Goričar Ivan, Stipič Gusta, Bukovec Peter, Zajc Pavla, Pate Ivan, Cukut Vlado, Avsec Viktor, Matoh Janez, Zadnik Anton in Zupan Anica. Predsednik DS je Peter Bukovec iz priprave, namestnik pa Ivan Pate.

DELAVSKI SVET TO KONFEKCIJA I Novo mesto

Kolenc Milan, Škedelj Zvone, Jerič Ana, Rapuš Draga, Bukovinski Olga, Škrbec Fani, Pužina Zdenka, Cvetan Vesna, Vukmanovič Katica, Povše Slavka, Krevs Marija, Strel Anica, Vesel Slavka, Dobrinič Josip, Židanik Zdenka, Drenik Pavla in Bartolj Anica. Predsednica delavskega sveta je Zdenka Židanik, namestnik pa Dobrinič Josip.

DELAVSKI SVET TO KONFEKCIJA II Vinica

Papa Fanika, Pavlakovič Stanislav, Prokšelj Slavica, Starešinič Katica, Čepuran Milica, Keser Marija, Adlešič Terezija, Balkovec Anica, Šuklje Martina, Žučak Nedeljko, Keser Ivan, Peršič Franc, Flajnik Branko, Papa Branko in Čemas Miroslav

DELAVSKI SVET TO KONFEKCIJA III Trebinje

Novakovič Radojka, Kisjelica Jovanka, Nikontović Munira, Perović Milica, Krunič Danica, Ninković Radmila, Spaič Bosa, Omerčaič Jasmina, Popovec Višnja, Zekič Mensura, Grče Jovanka, Spaič Asfera, Ilić Anda, Lojović Mirjana in Šaran Nataša.

DELAVSKI SVET TO TRGOVINA

Polak Slavko, Juršič Mojca, Kastelic Jelka, Obradović Marija, Dujmovič Zoran, Mrkič Žarko, Mojstorović Dobriša, Stojanović Momčilo in Pijović Zorica.

DELAVSKI SVET DELOVNE SKUPNOSTI SKUPNIH SLUŽB

Anica Smerdu, Kralj Jože, Kolenc Vida, Drgan Martin, Mance Vlasta, Mikec Jože, Pešič Doroteja, Aš Marija, Kocjančič Bogo, Celič Irena, Kovačič Nevenka, Šepetavc Hilda, Gutman Ljuba, Legan Vanja in Mohorič Jože. Predsednica DS je Anica Smerdu, namestnik pa Jože Mikec.

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO DELOVNE ORGANIZACIJE

Kumer Peter iz DSSS, Dular Vlado iz TO Tkanina, Štefanič Jože iz TO Predilnica, Mitag Jože iz TO Konfekcija I, Vranič Ivan iz TO Konfekcija II, Hadžović Rapka iz TO Konfekcija III in Kostrevec Lada iz TO Trgovina

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO TKANINA

Brezovar Franc, Franko Franc, Hočevar Stane, Makše Stane in Špan Jože

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO KONFEKCIJA I

Bartolj Franc, Fink Dani, Mišmaš Jože, Kaplan Joži in Drašler Marija

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO KONFEKCIJA II

Adlešič Jože, Flajnik Janko, Gračan Zdravko, Radojčič Pavla in Vranič Ivan

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO PREDILNICA

Gregorič Janez, Pečar Janko, Stopar Mirko, Štefanič Anton, Štefanič Jože

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO TRGOVINA

Dordevič Radica, Pavlič Elica, Peroci Mojca, Stanič Gojko, Sulejmani Mustafa

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO TO KONFEKCIJA III

Bokoč Milodrad, Borković Mara, Hadžović Rapka, Krstović Nada in Vučković Borika

KOMISIJA ZA SAMOUPRAVNO DELAVSKO KONTROLO DSSS

Erpe Marjan, Gliha Janez, Srebrnjak Andreja, Terzin Mira in Zagorc Franc

SKUPNA DISCIPLINSKA KOMISIJA NA SEDEŽU DELOVNE ORGANIZACIJE

Kavšek Slavko iz TO Tkanina, predsednik, Šlajkovec Viktor iz DSSS, namestnik predsednika Avsec Viktor I in Šenica Vida iz TO

Tkanina, Krivec Jelka, Kokalj Tončka in Rifelj Marjan iz TO Konfekcija I, Bec Brane, Lipar Anica in Petkovič Marjeta iz TO Trgovina, Hrastar Dana, Staniša Mira iz DSSS ter Bračička Jože iz DO Labod, Šuštar Adolf iz Sob Novo mesto in Milojevič Dragomir iz Pokrajinskega štaba TO Novo mesto.

DISCIPLINSKA KOMISIJA TO PREDILNICA METLIKA

Bajuk Jože, Čučič Sredoje, Kocjan Anica in Vraničar Jože iz vrst delavcev ter Cindrič Ljudmila in Jezèrinac Velimir z liste zbora združenega dela. Predsednik komisije je Kerč Marjan.

DISCIPLINSKA KOMISIJA TO KONFEKCIJA II VINICA

Blažič Josip, Gašparovič Danica, Mravinec Anica, Pezdirc Kazimir, Špehar Viljenka in Tomašič Ivan iz vrst delavcev ter Khalil Ksenija in Šuštaršič Niko z liste zbora združenega dela. Predsednik komisije je Rajčič Čedo.

DISCIPLINSKA KOMISIJA TO KONFEKCIJA III TREBINJE

Cvijetič Danica, Dursun Radojka, Ljubibratič Nataša, Pejović Njegosava, Puič Bojana, Šegrt Milka iz vrst delavcev ter Arslanagič Ajas in Vučinič Radomir z liste zbora združenega dela. Predsednik komisije je Vujović Novo.

NOTRANJA ARBITRAŽA

Skok Ivan, Žugelj Anica iz TO Predilnica, Resnik Riko in Stanojevič Todor iz TO Tkanina, Klobučar Jože in Šinkovec Martin iz TO Konfekcija I, Kasun Zdenka in Starešinič Jože iz TO Konfekcija II, Jankovič Mirjana in Novčič Savo iz TO Konfekcija III, Petkovič Marjeta in Pirc Marjan iz TO Trgovina, Geršič Martin in Hrastar Dana iz DSSS, delavski svet DO pa je za delegata — arbitra imenoval Derganca Braneta iz TO Konfekcija I Novo mesto ter Kavška Slavka iz TO Tkanina.

Občni zbor konference OO ZS DO Novoteks

Konferenca osnovnih organizacij ZS DO Novoteks je imela v sredo, 31. marca, občni zbor, na katerem je sklenila svoje dveletno mandatno delovanje, za katero je bilo značilno smotnejše stabilizacijsko gospodarjenje v smislu večjega izvoza ob zmanjševanju uvoza in materialnih stroškov. Hkrati sta bili ti dve leti tudi prelomnica izteka prejšnjega srednjeročnega obdobja 1976 — 1980 in začetek novega srednjeročnega obdobja 1981 — 1985, za katerega se predvidevajo vsaj v začetku še ostrejša gospodarska razmera zaradi svetovne gospodarske recesije. Prevenstveni cilj sleherne OZD, pa tudi DO NOVOTEKS, je bil in bo še naprej kar najboljšo vključevanje v mednarodno delitev dela in si na ta način ustvariti lastna devizna sredstva za prepotrebne surovine ter nemoteno reprodukcijo.

V ta stabilizacijski boj se je vključil tudi sindikat naše delovne organizacije s svojim akcijskim programom, sprejetim na ustanovitveni seji februarja 1980, ter s programom dela konference OO ZS DO, sprejetim na letnem članskem sestanku aprila 1981. Pri svojem delu smo uspeli speljati pobudo tov. Tita o demokratizaciji odnosov in kolektivnem delu ter odgovornosti, ne da bi pri tem zanemarili ali oslabili osebno odgovornost, kajti vsak član predsedstva konference OO ZS je bil zadolžen in odgovoren za določeno področje dela. Pri tem smo veliko pozornosti namenili koordinaciji in obveščanju OO ZS.

Občni zbor konference OO ZS je otvoril predsednik konference OO ZS DO Novoteks Tomaž Možina, ki je pozdravil

vse prisotne novoizvoljene članke konference ter vabljeni in še posebej članico občinskega sindikalnega sveta Miro Maljino.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, je delovna predsednica Mira Kump prebrala dnevni red konstitutivne seje ter obrazložila poslovnik, ki ga je konferenca soglasno sprejela.

Po poročilu verifikacijske komisije, ki je ugotovila, da je konferenca sklepčna ter da manjkajo samo delegati iz TO Konfekcija III Trebinje, je predsednik konference podal poročilo o delu konference v preteklem mandatnem obdobju. Poročal je, da se je konferenca OO ZS v minulem mandatnem obdobju sestala šestkrat, medtem ko se je predsedstvo konference sestajalo mesečno, odvisno od potreb. Glavne aktivnosti pa so bile na sledečih področjih: (sledi poročilo o delu konference OO ZS DO v skrajšani obliki).

Na področju samoupravnega družbenega planiranja je bila osrednja pozornost usmerjena na priprave srednjeročnih planov za obdobje 1981 — 1985, saj je za tekstilno panogo in s tem tudi za našo DO zelo pomembno, da imamo izdelane dobre razvojne programe, na osnovi katerih bi z boljšo organiziranostjo ter produktivnostjo dela povečali akumulacijo ter se lažje in boljše vključevali v mednarodno delitev dela. V razpravi o oceni in sprejemu našega letnega in srednjeročnega plana smo se navezovali na srednjeročni plan občine in republike ter na plane posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. Preko naših delegatov v zboru združenega dela skupščine občine ter dele-

gativ v občinskem sindikalnem svetu smo se aktivno vključili v razpravo o osnutku oziroma predlogu občinskega srednjeročnega plana.

Na področju gospodarske stabilizacije smo največjo pozornost namenili realizaciji planskih nalog po tozdih, devizni problematiki — izvozu ob uvozu le najnujnejših surovin za nemoteno reprodukcijo, boljši produktivnosti dela in izkoriščanju delovnega časa ter ugotovili, da imamo prav tu še precej notranjih rezerv. Tudi glede odsotnosti z dela smo ugotovili, da je ta še vedno previsoka in da je vse preveč delovnih ur izgubljenih zaradi bolezenskih izostankov do 30 dni. Na nivoju konference smo obravnavali tudi zaključne račune ter periodične obračune ter ugotovili, da z gospodarjenjem še ne moremo biti povsem zadovoljni, kajti kljub sprejemanju in izvajanju stabilizacijskih programov ostane DO še premalo ostanka dohodka za posodobitev že precej iztrošene tehnologije, za hitrejšo reševanje stanovanjske problematike delavcev, za posodobitev obrata družbene prehrane in ne nazadnje tudi za realnejšo rast osebnih dohodkov, ki so v poprečju prav v tekstilni branži in še posebej pri nas precej pod republiškim poprečjem.

Na področju uveljavljanja sistema delitve po delu in dograjevanju sistema samoupravnega sporazumevanja še nismo dosegli načrtovanih ciljev kljub opravljeni analizi. Javna razprava je pokazala, da nov pravilnik o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in za delitev sredstev za OD vsebuje preveč obširna in premalo razum-

ljiva merila za izračun OD in bi jih bilo treba poenostaviti. Prav tako se niso izdelana merila za minulo delo, zato je to poglavje v pravilniku ostalo nedodelano. Delno smo sicer rešili problem nagrajevanja in najnižjih osebnih dohodkov z dopolnjenim starim pravilnikom o nagrajevanju, vendar pa bomo problem OD rešili predvidoma v letošnjem letu. Tematska konferenca o nagrajevanju po delu in o dohodkovni povezanosti med tozdi in DSSS je pokazala, da še vedno ni celovito urejen dohodkovni odnos na relaciji tozdi — DSSS ter da se še vedno vse preveč držimo načela „Daj“, ne pa resničnih enakopravnih dohodkovnih odnosov, kot je to opredeljeno v zakonu o združenem delu.

Izboljšanju delovnih razmer smo na dveh sejah namenili vso pozornost. V DO je še preko 100 delavk, ki opravljajo svoje delo v treh izmenah kljub vsem naporom poslovnih organov in sindikata, da bi zmanjšali nočno delo žena. V srednjeročnem planu imamo sicer načrtano, da bomo odpravili nočno delo žena do leta 1985, vprašanje pa je, če bomo to tudi uredili.

V letu 1981 smo organizirali tematsko razpravo o delovnih invalidih in njihovem zaposlovanju v sklopu priprav na III. konferenco ZS Slovenije. Razprava je pokazala, da je v DO vse preveč delovnih invalidov, zlasti v TO Tkanina in predilnici Metlika, kjer je pretežno starejša starostna struktura zaposlenih, in da vse več delavcev odhaja v pokoj zaradi invalidno-

(Nadaljevanje na 10. str.)

sti. Za primer naj navedem podatek, da se je v TO Predilnica Metlika od 67 delavcev samo 23 delavcev upokojilo starostno s polno pokojninsko delovno dobo, vsi ostali (44) pa so se invalidsko upokojili. Sklenili smo, da bo treba še izboljšati delovne razmere in poskrbeti za še večje varnost delavcev.

V letu 1980 smo na pobudo sindikata uvedli tudi gibljiv delovni čas za tista dela in naloge, kjer to dopušča narava dela.

Na področju informiranja smo naredili velik korak naprej. Z oceno informiranja in sprejetim programom smo se organizirano lotili tega vprašanja. Vse več delavcev aktivno sodeluje s svojimi prispevki v glasilo. K temu je veliko pripomogla akcija „1000 delavcev – sodelavcev“, v katero so se aktivno vključile vse OO ZS v DO tako, da smo dobili 60 novih dopisnikov. Povečali smo informiranje delavcev o vseh bistvenih zadevah na področju gospodarjenja, delitve dohodka in sredstev za OD za stanovanjske namene, s srednjeročnim planom DO ter letnimi plani TO preko tovarniškega glasila ali pa novic. Kljub vsemu pa se zavedamo, da smo zlasti premalo informirali delavce o delovanju naših delegacij v samoupravnih interesnih skupnostih ter zboru združenega dela. Le-te so sicer občasno informirale konferenco OO ZS DO ter delavski svet, vendar pa menimo, da mora v bodoče to biti stalna naloga naših delegacij in konferenc delegacij.

Na področju angažiranosti sindikata in uresničevanju kolektivnega dela in odgovornosti smo v tem obdobju poenotili organiziranost vseh OO sindikata in njenih komisij, se dogovorili in določili s pravilnikom skupne naloge in aktivnost konference, hkrati krepili vlogo OO ZS, še zlasti delovanje sindikalnih skupin kot osnovnih celic sindikalnega delovanja.

Aktivno smo se vključili ter sodelovali skupaj z OO ZS ter komitejem za SLO in DS v akciji NNNP 80 – 81. Pri tem smo redno informirali delavce o pripravi in poteku akcije ter o njenih rezultatih. Prav tako smo analizirali in ocenili samo akcijo v TO kot tudi varnostne razmere v naši DO.

Aktivno smo sodelovali na področju rekreacije, kulture, okrevanja starejših delavcev in letnega oddiha ter družbene prehrane.

Sodelovali smo s kulturno komisijo pri pripravi proslav ob praznikih ter organizirali dvoje srečanj delavcev DO ob dnevu Novoteksa, ki naj bi postala

tradicionalna. Vendar pa kultura v DO še ni dosegla tistih rezultatov, ki smo si jih v planu zastavili. Temu bomo v bodoče posvetili večjo pozornost.

Tudi na športnem področju smo dosegli nekaj dobrih uspehov, čeravno ugotavljamo, da bo treba več narediti za množičnost rekreacije in športa.

Socialne komisije pri posameznih OO ZS so redno spremljale izplačila najnižjih OD ter socialno ogroženim delavcem nudile enkratno socialno pomoč. OO ZS so omogočile okrevanje in zdravljenje svojih delavcev v Dolenjskih in Šmarjeških Toplicah iz sredstev članarine. Problemu financiranja pomoči socialno šibkim delavcem ter zdravljenju bolehnih

delavcev smo namenili veliko pozornosti ter sklenili, da naj še že v letošnjem letu 1982 planirajo sredstva za te namene in zgotavljajo iz sklada skupne porabe, kar je tudi uresničeno.

Na področju izobraževanja smo sodelovali pri izdelavi ocene prehoda prvih letnikov v usmerjeno izobraževanje v šolskem letu 1981 – 82. Poudarili smo, da se je treba načrtno in dosledno vključiti s planskimi akti v usmerjeno izobraževanje. Prav tako smo dali pobudo za ustanovitev lastnega centra za izobraževanje in izpopolnjevanje novih delavcev za boljšo organiziranost in produktivnost dela.

Z veliko angažiranostjo poslovnih delavcev smo uspeli povečati počitniške kapacitete z nabavo novih prikolic, a vse-

eno ugotavljamo ob vse večjem številu prijav za letovanje, da je še vedno premalo prostora.

Kljub prizadevanju vseh, posebno poslovnih delavcev, ni smo v preteklem letu pričeli z načrtovano izgradnjo novega obrata družbene prehrane zaradi investicijskih omejitev. V načrtu imamo dozidavo in razširitev starega obrata družbene prehrane z novo jedilnico, novimi prostori za obratno ambulanto ter z dodatnimi prostori za otroški vrtec. Priprave za to investicijo so v teku.

Po poročilu o delovanju konference OO ZS sta bili podani tudi poročila o delovanju kulturne in športne komisije pri konferenci OO ZS v minulem mandatnem obdobju.

Razprava, ki je bila po poročilih, se je osredotočila na probleme bolniških izostankov, delovne invalidnosti, deviznega poslovanja, izvoza in uvoza, koperacije ter informiranja.

Konferenca OO ZS DO je po razpravi sprejela naslednje sklepe:

o problemu invalidnih delavcev naj se razpravlja na eni izmed prihodnjih sej izvršilnega odbora konference OO ZS

ustanovi se odbor za obveščanje na nivoju DO in s tem izboljša informiranost delavcev – večjo pozornost je treba posvetiti delavcem iz drugih republik

ustanovi se vzajemno knjižnico

S temi sklepi se dopolni tudi program dela konference OO ZS, ki je bil izčrpano podan in ki bo v celoti objavljen v naslednji številki glasila.

Blagajniško poročilo je s finančne plati osvetlilo delovanje konference v minulem mandatnem obdobju, zlasti na socialnem, kulturnem in športnem področju in so ga člani konference po poročilu nadzornega odbora tudi sprejeli.

Člani konference OO ZS DO so razpravljali ter sprejeli tudi nov poslovnik o organiziranju in delovanju konference OO ZS DO Novoteks, ki je v skladu s statutom ZS Slovenije in ki se razlikuje od starega poslovnika predvsem v tem, da razčlenjuje kolektivno delo, pravice in odgovornosti vsakega člana konference OO ZS in njenega izvršilnega organa.

Po razrešnici članov doseданjega predsedstva konference OO ZS DO in njenih komisij (kulturne in športne) je bila konferenca sindikata seznanjena z novimi člani konference OO ZS DO Novoteks v prihodnjem dveletnem mandatnem obdobju.

TOMAŽ MOŽINA

Novoizvoljeni člani konference OO ZS DO Novoteks so:

- Strbenc Alojz, OO ZS proizvodnja tkanin
  - Damjanovič Justi OO ZS proizvodnja tkanin
  - Dular Vlado, OO ZS proizvodnja tkanin
  - Hrastar Ivan, OO ZS proizvodnja preje
  - Novak Drago, OO ZS proizvodnja preje
  - Pungartnik Ana, OO ZS proizvodnja preje
  - Kolenc Tatjana, OO ZS DSSS
  - Legan Miha, OO ZS DSSS
  - Možina Tomaž, OO ZS DSSS
  - Klobučar Jože, OO ZS Konfekcija I, Novo mesto
  - Židanik Zdenka, OO ZS Konfekcija I, Novo mesto
  - Mitag Jože, OO ZS Konfekcija I, Novo mesto
  - Pečnik Marjana, OO ZS TO Trgovina
  - Kralj Marica, OO ZS TO Trgovina
  - Lipar Anica, OO ZS TO Trgovina
  - Šveb Anica, OO ZS Konfekcija II, Vinica
  - Moravec Franc, OO ZS Konfekcija II, Vinica
  - Starešinič Jože, OO ZS Konfekcija II, Vinica
  - Žunič Anton, OO ZS Predilnica Metlika
  - Radoš Anton, OO ZS Predilnica Metlika
  - Mladan Ana, OO ZS Predilnica Metlika
  - Vučurevič Boro, OO ZS TO Konfekcija III, Trebinje
  - Miladinovič Danica, OO ZS TO Konfekcija III, Trebinje
  - Blagajnik konference: Darja Cesar
- Novoizvoljeni člani konference OO ZS so nato na predlog kandidacijske komisije izvolili nov izvršilni odbor konference ter nove člane kulturne in športne komisije.

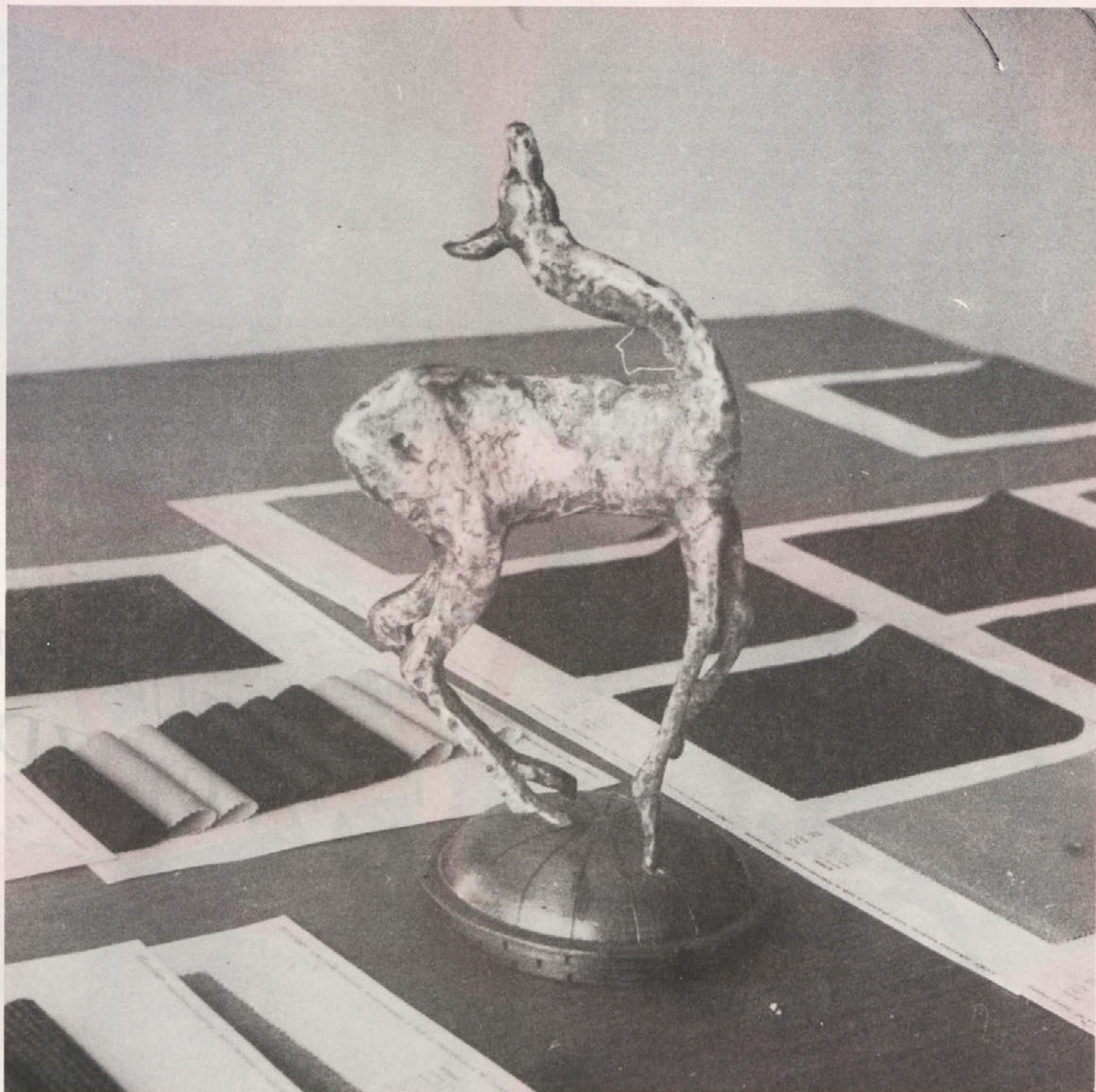
Člani izvršilnega odbora konference OO ZS DO Novoteks so postali:

- Možina Tomaž – predsednik
  - Židanik Zdenka – namestnik
  - Strbenc Alojz – član
  - Hrastar Ivan – član
  - Kolenc Tatjana – član
  - Pečnik Marjana – član
  - Žunič Anton – član
  - Šveb Anica – član
- Novi člani kulturne komisije pri konferenci OO ZS DO so:

- Pitamič Živko – predsednik
- Hrastar Ivan – član
- Mesarič Martina – član
- Židanik Zdenka – član
- Mitag Jože – član

Novi člani športne komisije pri konferenci OO ZS DO so:

- Legan Miha – predsednik
- Dravinec Slavko – član
- Jeglič Ivanka – član
- Filip Tine – član
- Dobrinčič Josip – član

RAZVOJ IZDELKOV

RAZVOJ SESTAVLJAJO: DESSINATURA, TEHNOLOGIJA TKANIN IN KREIRANJE KONFEKCIJSKIH IZDELKOV

Naj najprej povemo kaj je to dessinatura. V dessinaturi se pravzaprav ustvari tkanino na papirju, na podlagi katerega se preko snovanja, vdevanja in tkanja izdelava prava tkanina.

Da pa bi lahko napravili lepe, modne in prodajne vzorce, ki bodo na trgu zelo iskani, moramo imeti veliko informacij. Brez pravih informacij ni idej in ni dobrih vzorcev. Vzorca oziroma kolekcija (to je komplet vzorcev za eno sezono) so osnova in začetek prodaje, od katere je zelo odvisen dohodek DO.

Kako se zbirajo informacije? Naročenih imamo nekaj revij in barvnih kart od mednarodno priznanih centrov, ki lansirajo modne usmeritve za celotno Evropo, dodaten in živ vir informacij pa so mednarodni modni sejmi, kjer so na vpogled mednarodna modna dogajanja. Teh sejmov se posamezniki

udeležujejo, vendar bi bilo potrebno tega še več. Seveda se je treba tudi na tem področju stabilizacijsko obnašati in obiskovati le tiste sejme, od katerih imamo največ koristi.

Kolekcijo se izdeluje vedno za eno leto naprej, zato so te predhodne informacije zelo važne in morajo biti čimbolj točne, da ne bi prišlo do zablod, ki bi imele zelo slabe in težke posledice. Če modni trend ni zadet, takoj nastopijo težave v prodaji in s tem v zvezi se manjša dohodek DO in posameznika. Zato vidimo, da sta dobra prodaja in dober dohodek zelo odvisna od dobre, moderne in prodajne kolekcije.

Ko so vse informacije zbrane, se pristopi k delu in izdelava se program artiklov, ki morajo zadovoljevati po kvaliteti in teži. Teža je za posamezno sezono zelo važen element. Za zimo morajo biti težji artikli, za poletje pa lažji, toda paleta tež mora biti široka, ker so okusi potrošnikov zelo različni. Zaradi tega imamo v vsaki sezoni približno 28 različnih artiklov z ozirom na težo. Vsi ti artikli so razviti v približno 1000 različnih dessenov

Tako se začne...
predstavljamo vam
RAZVOJ IZDELKOV

(odtenkov). Za vsak nov artikel je potrebno napraviti tudi komplet tehnološki postopek, ki se napravi pri poskusnih komadah v poskusni proizvodnji.

Pripraviti je treba barvni program za artikle, ki jih bodo barvali komadno, in barvni program prej v posameznih številkah, ki bodo nastopale v naslednji sezoni. Določi se tudi finoče materialov za posamezne mešanice in številke. Barvni program pa je osnova za nadaljnje delo dessinterjev.

Po pripravljenem programu barv se v laboratoriju poiščejo recepture za nove barve, ki se menjajo iz sezone v sezono. Izdajo naloge za izdelavo vzorčnih partij preje, te so od 100 – 300 kg po barvi. Ko je vsa preja izdelana, pripravijo nove variante moulinejev (sukancev) za dvojno in trojno prejo, ločeno po posameznih mešanicah. Izbere se najboljše primere in se sestavi barvna paleta sukancev, ki je tudi ena od osnov za izdelavo vzorcev.

Iz revij izberemo dessinirane vzorce, po katerih se orientiramo, kakšne vezave in barvne kombinacije morajo uporabiti pri sestavljanju renčev. (Renč je tkanina z več različnimi osnovami in več različnimi tkanji). Pri sestavljanju renča mora dessinater paziti, da ne uporabi prevelikega števila različnih prej zaradi funkcionalnosti in enostavnosti dela v proizvodnji, ker je lahko odkriti en kompliciran vzorec, težko pa je potem delati celotno naročilo. Tako torej vidimo, da je pri tem vloga dessinaterja zelo velika in da je od njega precej odvisna enostavnost dela v proizvodnji. Napravimo približno 200 – 250 renčev na sezono, ki traja 6 mesecev. Iz teh renčev, ki imajo najmanj 25 – 50 različnih dessenov, se izbere najboljše, najlepše in najenostavnejše. Ko je renč odtkan in delno apretiran, ga položimo na mizo in izbiramo. Izrežemo izbrane vzorce in sestavimo barvno paletno grupe za posamezen artikel. V grupi je običajno 4 – 8 nians. Ko je paleta sestavljena, se jo nalepi na poseben list in se ga s preostalim blagom preda v vzorčno skladišče, kjer blago izrežejo in napravijo 7 kolekcij. Kolekcijo je treba opremiti s tehničnimi podatki in desseni tako, da ima vsaka niansa svojo številko. Vsaka grupa ima tudi ime.

Iz tako pripravljenih kolekcij izberemo, v sodelovanju s prodajo in proizvodnjo grupe, za katere se smatra, da so najmodernejše in lepe ter obenem ne prezahtevne za proizvodnjo. To je le grob izbor kolekcije, vendar gremo na podlagi te že lahko v vzorčno proizvodnjo. Naredimo analize vzorcev glede na snovanje in tkanje in označimo kupone (to so tisti vzorci, ki jih bomo delali 30 – 50 m) za potrebe konfekcionarjev, iz katerih potem oni izdelujejo svoje kolekcije. Medtem pa pridejo na vrsto kupci. Razstavimo kolekcijo, iz katere kupci izbirajo po svojih željah in okusu ter naročijo kupone. Ko največji del kupcev izbere svoje, pregledamo naročila in naredimo zadnji izbor vzorcev. Grupe, ki jih kupci niso naročili, izločimo iz kolekcije in jih ne delamo, ker niso zanimive. Po tem končnem izboru je naša kolekcija kompletirana. Začnemo pisati proizvodno knjigo za tehnično pripravo. V tej knjigi so vsi potrebni tehniški podatki za proizvodnjo. Na lepimo kontrolne knjige za tkalnico, pregled surovih tkanin, apreturo in končno kontrolo. Ko je vse to delo končano, je končana tudi metražna kolekcija.

Sedaj pa so v razvoju izdelkov na vrsti konfekcijski modni kreatorji, ki začnejo z izdelavo svoje konfekcijske kolekcije.

Modni kreator v proizvodnji je zelo omejen v svoji kreativnosti, kajti poznati mora zmožnosti strojnega parka, iz materialov, ki so mu na razpolago, mora ustvariti nekaj, z modnimi dodatki mora varčevati, pa tudi modeli sami morajo biti bolj enostavni, saj vsak dodatni žep, našitek, šiv ipd. model podraži. Zavedati se mora, da dela za celotno jugoslovansko tržišče, da ima vsak narod svoj način oblačenja (glede dolžine kril in širine hlačnic). Kreatorja postavijo pred dejstvo: „Naj bo kolekcija lepa, modna, prodajna in poceni!“

V razvoju imamo dve kreatorki: ena dela moško-ženski program, druga otroški. Na leto imamo dve kolekciji: pomlad–poletje in jesen–zima. V vsaki kolekciji je cca 260 artiklov. Najbolj so zastopane moške hlače, predvsem iz Novoteksovih tkanin, nato krila, ženske hlače ter moški in ženski jopiči.

Otroški program se deli: na „baby“ od 0 – 4 let, kjer je največ hlačk z zgornjim podaljškom ter jopičev in kombinizonov z rokavi, potem imamo t. i. „junior“ program, ki pri nas zajema leta od 4 – 16 in obsega hlače, jopiče ter krila. Tu je še „teen“ program, namenjen mladim in tistim, ki se radi najbolj modno oblačijo. V tem programu imamo raznovrstne hlače, jopiče in hlačna krila. Vsak program je označen s svojo etiketo: „baby“, „junior“ in „teen“. Moški in ženski športni del je označen z etiketo „šport“, „jeans“ program s svojo etiketo itd. Vse te etikete skicirajo kreatorke same, ti osnutki se menjavajo glede na sezono in modne tendence.

Pred vsako kolekcijo mora biti kreator seznanjen z modnimi tendencami. Barve in kroje se dobi vse bolj težko, saj so potovanja zaradi stabilizacije zmanjšana, revije pa prihajajo neredno. Tako si mora kreator pomagati bolj ali manj sam s poznanstvi. Kot je bilo že omenjeno, se mora kreator držati meje, ki mu jo dovoljuje strojni park, paziti na ceno, a vendar narediti izdelek zanimiv in moden.

Ko so skice z novimi modeli narejene („ogledalo kolekcije“), kreator napiše naloge za vzorčne komade, ki pa jih izdelujejo v drugem oddelku, ki ni več v sklopu „Razvoja izdelkov“. Naš konfekcijski izdelek se ne razvija samo v okviru „Razvoja izdelkov“, temveč z njim operirata dva oddelka. To zelo otežkoča teamsko sodelovanje kreator – konstruktor, kar se pozna tudi na modelih samih.

Medtem ko nove modele delajo, mora kreator z Nabavo konfekcije na ogled metražnih kolekcij in določiti kupone, barve in določeno količino za 9 kolekcij, kar pa je včasih tvegano, saj iz koščka blaga ne moreš vedeti, ali bo model uspel ali ne.

Ko so vzorčni komadi izdelani, se opravi izbor, pri katerem sodeluje Prodaja konfekcije, predvsem pri standardnem programu; pri izbiri modnega programa prepustijo izbiro kreatorjem samim z izgovorom: „Na modo se ne spoznamo dovolj!“

Ostajamo torej na mrtvi točki. Sprašujemo se, zakaj tako, saj Prodaja konfekcije prav toliko ali pa še več potuje po tujih modnih sejmi kot kreator. Zakaj torej omenjena izjava? Kje pridobljene informacije ostanejo?

Modni del izbereta kreatorki sami in kasneje tudi sami poslušata kritike zaradi slabe prodaje.

Ko je selekcija končana, napiše kreator naloge po 9 komadov (za 9 kolekcij) z vsemi točnimi podatki o materialu, dodatkih in eventualnih spremembah. Kreator določi tudi številko modela in artikla; tak seznam se imenuje „šifrant“.

(MODEL	ARTIKEL	MATERIAL	V. GR.	DODATKI
100	7501	Nuša Novoteks4–16.	1.	art. 527/22 gunb
.....	.....	.....	.....	.....)

Tudi pri izdelavi 9 komadov od artikla mora biti prisoten kreator, saj se marsikdaj zgodi, da je treba vzorčne prodajne modele „okrasiti“ z lepšimi dodatki, kot pa so določeni v kalkulaciji.

Kreator mora narediti tudi koncept barvnih kart, ki visi na vsakem modelu oz. artiklu. Te barvne karte (okoli 3000) izdelajo v vzorčnem skladišču metraže, kjer pa mora biti kreator tudi prisoten. Prisoten je tudi pri nameščanju barvnih kart na artikle. Kolekcije z vso določeno opremo so pripravljene za prodajo.

Ko se kolekcijo prodaja, mora kreator napisati „veliko knjigo“ za proizvodnjo. Za vsak artikel mora nalepiti barve, napisati artikle osnovnih materialov, njihovih dessenov ter artikle vseh dodatkov za vsako barvo posebej. Nato nariše še skice za proizvodnjo, ki se morajo ujemati s podatki v knjigi in z vzorčnimi modeli.

Ko je vse to narejeno, mora kreator že misliti na novo kolekcijo, čeprav s „staro“ še ni vsega konec, saj pride večkrat do tehničnih težav, spremembe materialov, spremembe dessinov in vzporedno s tem spremembe dodatkov.

Večkrat pridejo vmes izvozne kolekcije in dodatne kolekcije, za katere je prav tako potrebno določiti material, dodatke in „šifrant“ ter skice.

Tu so še modne revije in modni sejmi, za katere se je prav tako treba domisliti nekaj atraktivnega. Tokrat je kreator malo bolj svoboden, bolj kreativen in „bolj uspešen“.

Že dve leti kreatorki in dessinaterji v razvoju izdelkov sami določajo obliko razstavnega prostora in ga tudi sami urejujejo na vseh večjih domačih modnih sejmih. Tudi ogledi domačih sejmov so potrebni, saj se kreator informira o drugih jugoslovanskih proizvajalcih tekstilne in konfekcijske stroke.

„Kreator mora veliko videti, da lahko dela.“ To velja za vse kreatorje in marsikatera firma se tega dobro zaveda, zato kljub stabilizaciji pošilja svoje kreatorje na skoraj vse sejme na tujem, ker pravijo: „Omejevanje kreativnosti ne pomaga stabilizaciji, kvečjemu jo zavira, saj s tem ko pošljemo kreatorja samo 2-krat na leto ven, pretrgamo rdečo nit, ki jo kreator gradi od kolekcije do kolekcije, od sejma do sejma. Ne sme nam biti vseeno, če so naše hlače spodaj široke, moda pa veleva ozke!“

Se tega zavedamo tudi mi? Zadovoljimo se s tem, da kreatorja, ki dela modni program, pošljemo enkrat na leto na modni sejem, tiste, ki pa sejme in informacije direktno ne potrebujejo za svoje delo, pa po večkrat. Kaj smo s tem prihranili?

Ob obletnici tiskanega glasila

Letos praznujemo deseto obletnico izhajanja glasila Novoteksa v takšni obliki, kakršna je danes. Že pred tem smo izdajali glasilo, ki je bilo primerno sredstvom, ki smo jih imeli takrat na razpolago. Seveda je to bilo neprimerno skromnejše od sedanjega našega časopisa, seže pa nazaj v leto 1960, ko je izšla prva številka. Kdaj in kako smo pristopili k informiranju delavcev preko tovarniškega glasila?

Leta 1960, ob deseti obletnici samoupravljanja, smo pričeli izdajati tovarniško glasilo. V arhivu smo pobrskali in našli naša glasila. Kakšna so bila, dobra ali slaba, je danes težko reči. Pionirji na tem področju so se precej trudili, da bi bilo glasilo delavskega sveta dovolj informativno. Zbrane članke so uredili, jih prepisali na matrico in na starem ciklostilnem stroju razmnožili. Za tedanji čas je bilo dobro in lepo glasilo, ki je izhajalo dokaj redno v 700 izvodih. Platnice so bile iz karton-

skega papirja navadno v zeleni barvi. Vsaka številka je bila vezana. Tisk naslovne strani in vezavo je za nas opravljala Valvazorjeva tiskarna v Krškem.

Glasilo je tedaj urejal uredniški odbor, podobno kot danes, odgovorni urednik pa je bil Miran Simič.

Papir je bil slabe kvalitete, pa so kopije delali le na eni strani.

Posamezne številke glasila so imele 20 do 24 strani in tako so bili to kar zajetni zvezki. Če primerjamo ta vazen časopis z današnjim glasilom, ki je tiskano in opremljeno s fotografijami, risbami in podobnim, je sedanje glasilo neprimerno boljše.

In če primerjamo obseg, bi prejšnje glasilo, pripravljeno v sedanji tehniki, imelo le 5 do 6 strani.

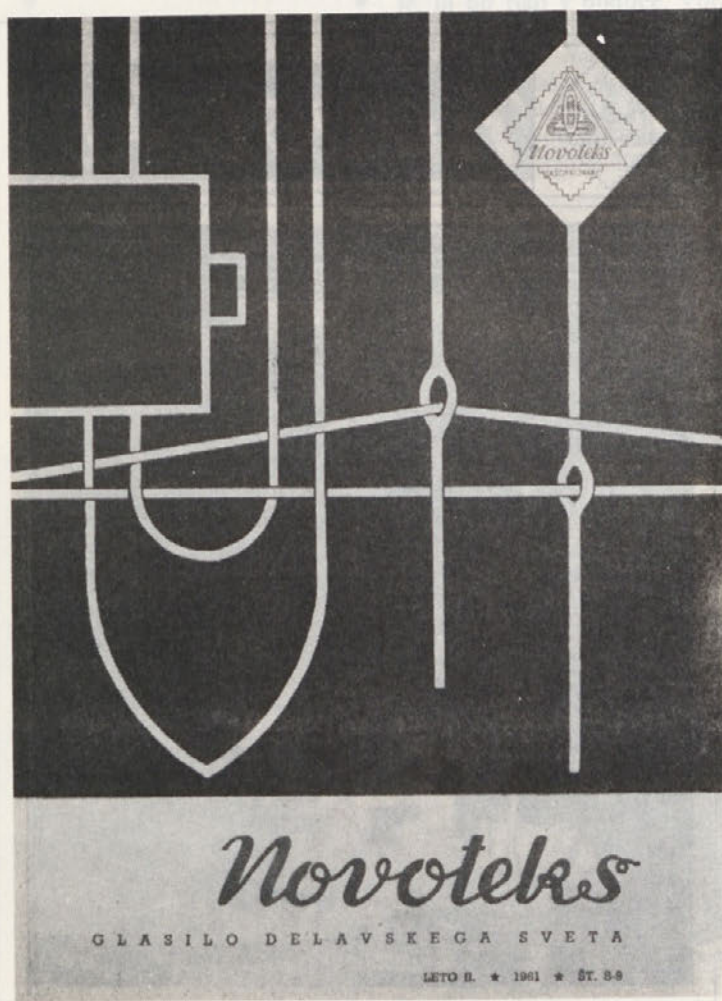
Pa pogledjmo še vsebino in avtorje prispevkov prve številke glasila. Na prvi strani je čestitka vsemu kolektivu in vsem članom samoupravnih organov ob 10. obletnici delavskega samoupravljanja. Sledi uvodna misel ob izidu prve številke, ki jo je napisal v imenu uredniškega

odbora tedanji odgovorni urednik Miran Simič. Nato sledijo članki, ki so jih pisali predvsem predsedniki samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, tedanji direktor Novoteksa Stanislav Dolenc ter nje-

govi sodelavci. Naslovi le-teh pa so bili: „Deset zmagovitih let“, „1950 – 1960“, „Naš cilj do 1965 leta 6 milijard“, „Vse sile za doseg treh milijard“, „Prvič smo se zbrali“, „Skupna prizadevanja bodo rodila nove uspehe“, „Naloga sindikata predvsem skrb za ljudi“, „Tudi mladina je dala svoj prispevek“, „Vtisi s prakse“, „Pa dober tek vsem skupaj“, „V Novem gradu je prijetno“, „Humor in razna mašila“.

Vsebina naslednjih številke je bila podobna prvi številki. V glasilu so bili redno objavljeni sklepi zasedanj samoupravnih organov. Stalni so bili tudi prispevki o delu družbeno političnih organizacij in društev, problematika proizvodnje, nabava surovin in ostalega repromateriala, osnutki pravilnikov, tolmačenja članov posameznih zakonov, personalne vesti, v katerih smo lahko prebrali, kdo se je v preteklem mesecu na novo zaposlil, kdo je prekinil delovno razmerje, kdo in kje je opravil kakšen izpit, končal šolanje ali diplomiral ter število zaposlenih, ločeno po spolu. V taki

(Nadaljevanje na 16. str.)

obliki je glasilo delavskega sveta Novoteks izhajalo redno osem oziroma devet let. Za tem nekaj časa DS glasila ni izdajal. Informacije delavcem so namesto vezanih zvezkov zamenjale dnevne informacije, ki so bile sprva dokaj redne, pozneje pa so izostale in končno popolnoma prenehale.

Mladina, ki je bila tista leta močno aktivna, je čutila potrebo po informiranju delavcev in je pričela izdajati svoje glasilo, ki pa ni bilo namenjeno samo mladim, saj so ga razmnoževali za vse člane kolektiva. Časopis MLADI TEKSTILEC je bilo glasilo mladinskega aktiva. Izhajal je občasno, približno vsak drugi mesec, urejal pa ga je uredniški odbor. Odgovorna urednica glasila je bila Milena Mavsar.

Poiskal sem tudi prvo številko glasila Mladi tekstilec. To glasilo je bilo razmnoževano na sodobnejših napravah in na kvalitetno boljšem papirju. Poskrbljeno je bilo tudi za likovno opremo člankov, zato je bilo glasilo lepše in bogatejše. Vsebinska prve številke glasila mladinskega aktiva pa je bila: „Uvodna beseda ter zasnova glasila“, ki jo je napisal uredniški odbor. Temu so sledili članki: „8. februar, slovenski kulturni praznik.“ „Slikarska kolonija ter razstava slik „Mlini ob Krki“ v

Novoteksu.“ „Program dela mladinske organizacije Novoteks za leto 1972“. „Folklorna skupina v delovni organizaciji“, „Šport za vsakogar“ in zaključni članek „Moda 1972“.

Prva številka je imela res samo 18 strani in je prvotno bila tudi namenjena samo mladini. Časopis so delavci izredno dobro sprejeli tako, da se je na njihovo zahtevo uredniški odbor glasila odločil povečati naklado. Tako so časopis dobivali vsi člani delovne organizacije. Pri tem je vredno omeniti, da je bila to edina mladinska organizacija v delovnih organizacijah na Slovenskem, ki je izdajala svoj časopis.

Leta 1973 se je delovna organizacija Novoteks ponovno odločila izdajati svoje glasilo. Izdajateljski svet je v zasnovi glasila zapisal, da naj bi glasilo delavcev Novoteksa imelo predvsem nalogo informirati delavce o vseh dogajanjih v delovni organizaciji, služilo pa naj bi predvsem delegatom pri odgovorni nalogi samoupravnega odločanja.

Da bi zagotovili pravočasno, objektivno in točno informacijo, ki bi hkrati bila tudi vsebinsko in likovno ter po vseh načelih novinarstva dobro opremljena, je delovna organizacija odprla novo delovno mesto referenta za informiranje. Zaposlila je delavca, ki je bil za ta posel usposobljen. Res

je, da nismo takrat dobili človeka, ki je diplomiral na ustrezni fakulteti, dobili pa smo Novomeščana, študenta te šole, ki je imel namen ob delu tudi študirati in diplomirati. To delo je opravljal do polovice leta 1979, ko nas je zapustil, ker se nikakor ni mogel zživeti v delo v naši delovni organizaciji. Z njegovim odhodom je praznino izpolnil izdajateljski svet s predsednikom Hinkom Šintlerjem in odgovornim urednikom Danilom Kovačičem, ki so ob svojem delu prevzeli tudi skrb za urejanje in redno izhajanje glasila.

Od časa, ko je izdajateljski svet po nalogu samoupravnih organov prevzel skrb o informiranju, se je redno sestajal, kritično ocenil vsako številko, ki je izšla, ter načrtoval novo. Od tega časa je glasilo redno izhajalo in to vsaj enkrat mesečno. Čeprav je bil izdajateljski svet prepuščen samemu sebi in brez strokovnih znanj, se je trudil, učil in tudi uspel. Glasilo je postalo vsebinsko boljše, izhajalo je na več straneh, predvsem pa redno. Izdajateljski svet je s pomočjo OO sindikata in preko svojih članov organiziral dopisniško mrežo po temeljnih organizacijah in se trudil, da bi pridobil predvsem take prispevke, ki bi bili v veliko pomoč delegatom pri odločanju.

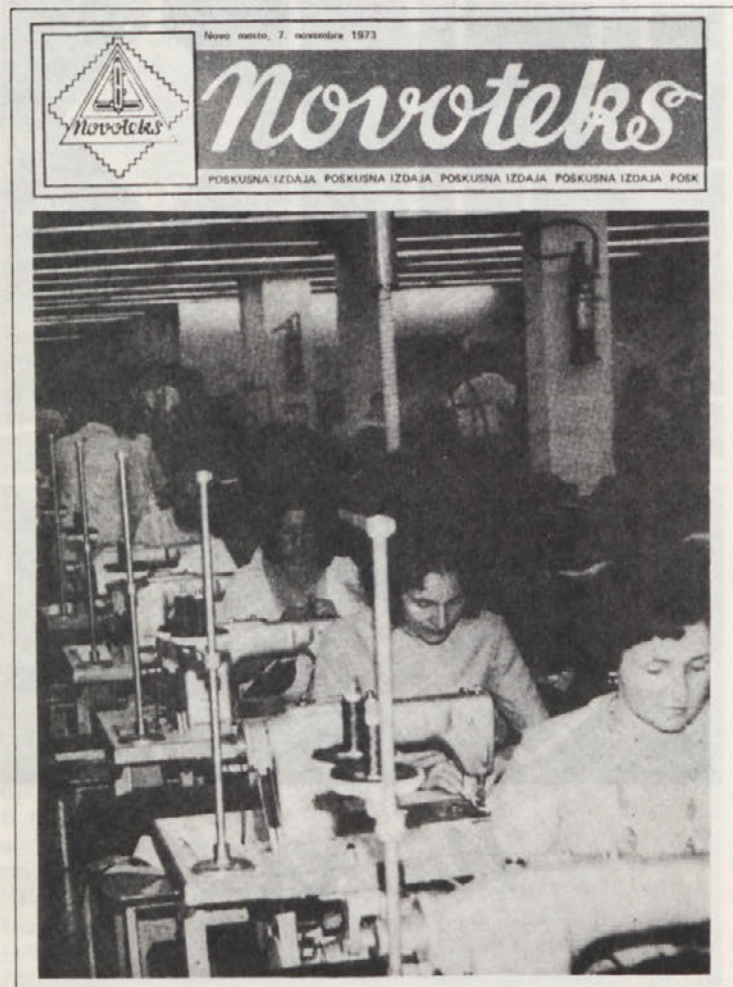
Z ozirom na veliko število tovarniških glasil na Dolenj-

skem in v Beli krajini je bil pri Dolenjskem informativnem in tiskarskem centru ustanovljen servis za tovarniška glasila. Tudi naša delovna organizacija se poslužuje tega servisa, ki nam opravlja vse tehnične usluge. Glasilo Novoteks se tiska v tozdu Tiskarna Dolenjskega informativnega in tiskarskega centra v Novem mestu. Vse ostalo pripravi in uredi uredniški odbor oziroma izdajateljski svet v delovni organizaciji, ki pa se bo moral z ozirom na nov zakon menjati. Ustanoviti bomo morali delegatsko sestavljen odbor za obveščanje, v katerem bodo enakopravno zastopani člani samoupravnih organov in člani družbenopolitičnih organizacij ter proizvajalci. Tehnično skrb za redno izdajanje časopisa pa bo imel na skrbi uredniški odbor. Odgovorni urednik bo po svoji funkciji prav tako član odbora za obveščanje.

Letos praznujemo deseto obletnico izdajanja tiskanega glasila Novoteks. V tem času smo naredili izredno veliko. Bile so tudi težave kot pri vsaki stvari, vendar pa smo uspeli od številke do številke, iz leta v leto izboljševati vsebino glasila.

Ob tem skromnem jubileju se zahvaljujemo vsem delavcem, ki so prispevali svoj delež pri uveljavljanju načel o medsebojnem informiranju!

De ka

Razvijamo nove dohodkovne odnose

RAZŠIRJENO POSLOVNO TEHNIČNO SODELOVANJE MED NOVOTEKSO IN KONFEKCIJAMI ŠIROM PO JUGOSLAVIJI

Znano je, da število izdelkov na podlagi poslovno-tehničnega sodelovanja z jugoslovanskimi konfekcijami iz leta v leto narašča. V lanskem letu smo prekoračili številko 200.000 kosov.

Letošnji plan predvideva velik skok: za 150.000 kosov več kot preteklo leto, vseh pa naj bi izdelali 350.000. Za takšno odločitev sta v glavnem dva razloga:

– zaradi potrebe po trdnih valutah za nabavo reprovromateriala, osnovnih sredstev in rezervnih delov; seveda se s takim poslovanjem širše vključujemo v reševanje devizne problematike v slovenskem in jugoslovanskem prostoru;

– zaradi neenakomerne prodaje po mesecih. V tistih mesecih, ko imamo več prodanega, kot lahko naredimo, moramo pač iskati pomoč pri zunanjih partnerjih, da zadovoljimo tržišče.

Poglejmo, s katerimi proizvodnimi organizacijami sodelujemo. To so:

„Mladost“ Mrkonjič Grad,
„Pionir“ Prnjavor,
„Zora“ Županja,
„Sava“ Orašje,
„Proleter“ Tuzla,
SOZD „Jugoplastika“ RO
„Napredak“ Metković,
SOZD „Slavonija“ RO „Prvi Maj“ Osijek,
SOZD „Slavonija“ RO „Vočinka“ Voćin.

Vidimo, da se poleg starih „znancev“ vključujejo tudi nove organizacije, saj moramo

zaradi obsega kooperacije vključevati vedno nove in nove kooperante. Večina si želi tesnejših povezav z Novoteksom predvsem na dohodkovnih odnosih, da bi si s tem zagotovili večjo socialno varnost.

Vsi si zelo prizadevajo, da bi povečali proizvodnjo ter zaposlili nove delavce. To so področja s perečimi problemi nezaposlenosti ženske delovne sile. Poleg tega vlagajo velika sredstva za posodobitev delovnega standarda, za nabavo modernejšega strojnega parka, za boljšo organizacijo, delovne navade itd.

Naj navedemo nekaj primerov: „Mladost“ Mrkonjič Grad ima v izgradnji delovno halo s 4000 m², ki jo bo tudi opremila za proizvodnjo otroškega programa. „Pionir“ Prnjavor se bo iz nemogočih delovnih prostorov kmalu preselil v popolnoma novo tovarno, ki je izredno lepa in bo tudi moderno opremljena. V njej bo podobna proizvodnja kot v Novoteksu. „Zora“ Županja, čeprav je majhna, se stalno dograjuje – s sicer skromnimi sredstvi, vendar so zelo iznajdljivi. „Sava“ Orašje se je v preteklem letu zelo lepo modernizirala. Prav tako so uspešni tudi ostali in lahko v bodoče pričakujemo boljše sodelovanje in izpolnjevanje pogodbenih obveznosti.

Vse lepo in prav! Ne moremo pa mimo problematike, ki tare delovno skupino za

kooperacijo že skoraj leto dni. Na eni strani ugotavljamo, da se obveznosti iz dneva v dan večajo, na drugi pa, da imamo kronično pomanjkanje ustreznih delavcev na tem področju. Kaj nam pomaga besedičenje o podpori, če pa nimamo ljudi v procesu proizvodnje. Včasih se zdi, kakor da je kooperacija dolžnost samo nekaterih, da tako in tako iz tega ni nobene koristi itd. (Mogoče je res problem v tem, da so finančni pokazatelji v skl opu ostalih in ne posebej prikazani. Prikazani so samo stroški.) Prosjačiti je treba za vsakega delavca za goli prevzem gotovih izdelkov, čeprav vemo, da bi morali biti prisotni pri uvajanju proizvodnje, medfazni kontroli in prevzemu, ki je seveda samo še formalnost, če sta prvi dve fazi dobro opravljeni. Sedaj pa je obratno: uvajanje in medfazna kontrola je pomanjkljiva, problemi in slaba volja pa je ob prevzemu, popravilih itd. Iz tega izhaja nemoč pri planiranju razporeditve delavcev, saj je neprestano potrebno pose-

gati v vnaprej določen razpored obiskov. Na hitro moramo vključevati dodatne delavce iz tozda, kar povzroča še dodatno nejevoljo.

Nerazrešeno je tudi vprašanje prevoza. Privatnih avtomobilov delavci v kooperaciji nimajo, ali pa so vozila stara, za službene pa ni in ni možnosti. Javna sredstva prevoza se sicer koristijo, vendar so zveze med kraji, kjer imamo kooperacijo, izredno slabe. Tako se več časa izgubi na poti kot na samem delu.

Druga problematika zadeva dobavo reprovromaterialov. Še vedno so tu stornacije in kasnitve, manj pa poslanega blaga. To povzroča težave pri izpolnjevanju pogodb glede doseganja rokov za prodajo itd.

Zelo dobro bi bilo imeti več rezervnih strojev, kar bi omogočilo, da bi z izposojanjem kooperantom poenotili naše tehnološke zahteve in tudi pri kvaliteti bi se poznalo.

Kot vidimo, problematike ni malo. Menimo, da bomo omenjene probleme z večjimi napori in razumevanjem v kratkem rešili. Kooperacija je bila, je, in bo tudi v bodoče. Vprašanje je samo, v kakšnem obsegu glede na ekonomsko situacijo, naše ambicije in medsebojne koristi. Med nami in proizvodnimi organizacijami, s katerimi sodelujemo.

PETRIČ

1 MAJ

Zelenilo miris jutra
i šaput vetra
cvrkut ptica
i osmeh sunca
u livadama rose
jedan dan donose
to je prvi maj
praznik rada
i zastava se vije
a život odjekuje

STABILIZACIJSKI NAPORI ZA ZMANJŠANJE NADURNEGA DELA V TOZDU KONFEKCIJA I

Leta 1981 smo sprejeli stabilizacijski program, v katerem smo si začrtali, da moramo zmanjšati nadurno delo na povprečnih 1000 ur mesečno. To nalogo smo uspešno končali, tako da je bilo konec leta 10350 nadur ali mesečno 863 nadur. Ko primerjamo rezultate od prvega sprejetja stabilizacijskega plana leta 1980, ko smo v Konfekciji napravili preko 17000 nadur, do uspehov v letu 1981 z rezultati prvega tromesečja leta 1982 (717 nadur), smo lahko ponosni, saj vidimo, da so vsi napori delavcev obrodili dobre uspehe in da je Konfekcija z izboljšano organizacijo uspela zmanjšati stroške in dvigniti produktivnost. Dobri rezultati vlivajo še večjo voljo za zmanjšanje vseh vrst stroškov, saj se zavedamo, da s tem veliko prihranimo TOZD in delovni organizaciji.

D. B.

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Dopisujte v vaše in naše
glasilo!

Počitniška družina Novoteksa in organizacija izletov

O delu počitniške družine v naši delovni organizaciji sem že pisala. Danes se lahko pohvalim, da je družina zaživela in marsikateremu članu naše delovne organizacije omogočila lep izlet ali letovanje. Danes šteje naša družina 94 članov, od tega jih je največ v TO Konfekcija, nekaj jih je tudi v TO Tkanina in v DSSS. Naši upi so se izpolnili. Udeležili smo se že nekaj izredno zanimivih izletov, s katerih smo se vračali bogatejši. Ogleдали smo si mnoge zanimivosti, ki bi jih verjetno nikoli ne videli, saj nas pot ne bi odpeljala v to smer.

Počitniška zveza Slovenije nudi članom ugodnosti, ki niso ravno majhne. Že to, da organizira izlete in nas spodbuja, je veliko, da ne omenjamo da so to za nas, mlade delavce, najcenejša oblika izletništva in letovanja. Na žalost pa niso vsi

vpisani člani dovolj zainteresirani za delo naše družine. Navedla vam bom le en primer, ki nam zmanjšuje ugled in povzroča težave. Tako se na naš oglas nekateri člani prijavijo za izlet in z njimi resno računamo. Opravimo vse potrebne rezervacije od prevoza, hotelskih uslug, prehrane in podobno, potem pa se izleta ne udeležijo, niti nas o svoji odločitvi, da se izleta ne bodo udeležili, ne obvestijo. Pred odhodom avtobusa se udeleženci zberemo na zbornem mestu že 15 minut pred rokom. Zamudnike še malo počakamo, vendar po petih ali več minutah ugotovimo, da tega ni in da onega ne bo. Tak neresen član je že prijavil in stoodstotno trdil, da gre na izlet. Potem je srečal prijatelje, si premislil, nas pa o tem „pozabil“ obvestiti.

Ali se ti neresni tovariši niso vprašali, kakšno materialno in

moralno škodo so nam s tem naredili. Ali se res ne zavedajo, da s svojim neresnim in neodgovornim dejanjem kvarijo ugled ne le počitniške družine, ampak tudi ugled naše delovne organizacije?!

Res je, da so taki tovariši v glavnem iz TO Tkanina, vendar to ni toliko pomembno, saj imamo počitniško družino na ravni delovne organizacije. Vprašujem se, ali naj te ljudi v bodoče še vabimo na izlete. Mislim, da ne, saj z njimi zaenkrat ni mogoče resno računati. Pri tem pa ne gre samo za nas, misliti moramo tudi na ljudi v poslovalnici, ki se resno trudijo, da nam omogočijo potovanje brez zapletov. Opozarjajo nas na zanimivosti iz naše preteklosti, ki bi se jih izplačalo ogledati. Za mlade ti izleti niso poučni lahko si ogledajo zanimive objekte, spomenike, obeležja, ampak na njih vedno doživijo kaj, kar jim ostane v lepem spominu.

Končno moram omeniti tudi to, kar je bilo sprejeto na letošnjem občnem zboru Počitniške zveze Slovenije, da ne bomo

govorili samo o neprijetnih stvarih. Na občnem zboru je bil sprejet sklep, da bo del sredstev od vplačane članarine vrnjen družinam. Tako bo tudi naša družina dobila nekaj denarja, in z njim sama razpolagala. Ne gre za veliko denarja, prišel pa nam bo prav pri pripravah in organizaciji izletov.

Morda še to. V Novoteksu deluje družina v okviru Počitniške zveze Novega mesta že nekaj časa. Imamo predsednika, tajnika in blagajnika. Predsednica je JELICA SPASOVSKI, tajnik JOŽE MITAG ter blagajničarka NADA MALNAR. Ta imena sem navedla zato, da bi se vsak, ki bi želel dobiti podrobno informacijo o delovanju naše družine, dolžnosti in pravic članov, predvsem pa o ugodnostih, ki jih ima član, lahko pri imenovanih oglašil, se pogovoril pa tudi včlanil. Prepričana sem, da se bo v našo družino vpisalo še mnogo članov naše delovne organizacije in da bom v prihodnje lahko napisala kaj spodbudnejšega.

JELICA SPASOVSKI

JAVLJA SE TOZD VINICA – JAVLJA SE TOZD VINICA – JAVLJA SE TOZD VINICA

PROCES IZDELAVE TEKSTILNE KONFEKCIJE

SISTEM VGRADNJE DELOVNIH MEST

Zadnjič smo se seznanili s petimi od osmih naštetih sistemov vgradnje delovnih mest v tekstilni konfekciji. Poglejmo si posebnosti še za ostale tri sisteme.

6. Sistem premičnih vozičkov za partije

Ta sistem je eden najbolj racionalnih sistemov vgradnje delovnih mest v tekstilni konfekciji. Pomičnih vozičkov je po obliki več vrst, kar je odvisno od tega, kakšne izdelke izdelujemo, možno pa je tudi, da za isti izdelek, na primer v predmontaži, uporabimo eno vrsto vozičkov, za montažno linijo pa drugačno vrsto. V optimalni medfazni zalogi prideta na vsako delovno mesto po dva do največ trije vozički, delovna mesta pa so vgrajena v takem sistemu, da za transportiranje vozičkov ne potrebujemo posebnega delavca razen v izjemnih primerih. Zelo pomembno za ta sistem je, da je potrebno postaviti posebne energetske pogoje, da vozički med transportom ne bi zapenjali, in da so delovna mesta prosto postavljena. To je dejansko pogoj za normalno funkcioniranje tega sistema.

7. Sistem mehaniziranih transportnih trakov

Je sistem, ki je še zmeraj v tehničnem razvoju, more pa se v veliki meri uporabljati pri izdelavi konfekcije. Ta sistem je posebej zanimiv in tudi primeren za izdelavo trikotajnih izdelkov ter za izdelavo manjših oblačil (perilo, stezniki in podobno).

Poznamo več sistemov transportnih trakov, kot so:

- enosmerni transportni trakovi,
- dvosmerni transportni trakovi,
- dvojni horizontalno krožni trakovi.

Prvi sistem bolj redko srečujemo v šivalnicah, bolj pogosto se uporablja za transportiranje pri medfaznem delu (krojilnica – šivalnica, dodelava – skladišče in podobno).

Dvosmerni transportni trakovi se že dalj časa uporabljajo v konfekciji. Gre za enega prvih sistemov, uporabljenih v kon-

fekciji. Princip dela je takšen, da manipulant pošilja skatlo z delom samo enkrat v fazi obdelave do prvega delavca, nakar jo ta po opravljenem delu pošilja do drugega in tako naprej. Skatla ne gre prej s traku, dokler izdelek ni dokončan.

Dvojni horizontalno krožni sistem ima za razliko od prej opisanega traku dva trakova v istem nivoju, od katerih gre vsak v eni smeri. Njegova posebnost je, da delavec manipulant pošilja delo na vsako delovno mesto posebej, nakar se od tam vrne manipulantu, da bi jo le-ta ponovno poslal na ostala delovna mesta. Tako dela dotlej, dokler izdelek ni končan.

Pri tem sistemu je prednost tudi v tem, da istočasno lahko izdelujemo več različnih modelov (majhne serije). Sistem se imenuje „Vasion“ sistem.

8. Sistem visečega transportiranja

Je sistem, ki je za izdelavo tkane konfekcije eden od najsodobnejših in istočasno eden od najmanj tehnično raziskanih. Sistem se počasih razvija in vključuje, saj ga je potrebno precej izboljšati. Sam koncept je zanimiv.

Po načinu uporabe lahko sistem delimo v naslednji skupini:

1. Uporaba v dodelavi za tkano konfekcijo – brez dileme ter uporaba pri transportiranju iz dodelave v skladišče gotovih izdelkov ter znotraj skladišča.

Pri izdelavi hlač v viseči obliki se ta sistem z določenimi dilemami lahko uporabi.

2. Pri izdelavi sukničev, plaščev, jopičev, srajc in proizvodnje ostalih izdelkov iz tkanega blaga je sistem v nekaterih inačicah uporabljen.

Sistem ne pride v poštev pri izdelavi trikotajnih – pletenih oblačil.

V pogledu tehnične uporabe sistem lahko delimo na:

1. posamezni način transportiranja,

2. skupni način transportiranja.

Pri obeh načinih transportiranja lahko govorimo o

– manualnem, mehničnem transportiranju ali

– avtomatskem ali programiranim transportiranju.

Pred proizvajalci in strokovnjaki sistema višjega transportiranja je še veliko dela. Marsikaj je potrebno razrešiti, da bi bil bolj uporaben v skrbi za večjo produktivnost dela.

MARIJA ŽALEC

Nadaljujmo delavno!

MLADINSKA VOLILNA KONFERENCA

Mladinci Konfekcija Vinica smo se 4. marca sestali na programsko volilno konferenco. Po opravljenih formalnostih smo ocenjevali naše dosedanje delo, poročilo o tem pa je imel predsednik OO Stanislav Pavlakovič. Povedal je:

„Za nami je leto dni in spet smo se zbrali na naši konferenci, da ocenimo naše delo. Če bi nekako primerjali lansko aktivnost z aktivnostjo naše OO v prejšnjem letu, bi ugotovili, da smo malo popustili. A moramo biti vseeno zadovoljni, saj dobro vemo, kateri elementi vplivajo na naše delo. Vsi smo precej oddaljeni od Vinice, avtobusne zveze pa imamo take, da nam ne dovoljujejo ostajati ali pa se prej pripeljati na sestanek (ali akcijo).

Najbolj smo lahko zadovoljni z delom naših kulturnikov – mislim na naše pevke in harmonikarja. Ni bilo proslave ali prireditve, na kateri ne bi nastopili. Prav tako so se odzvali vabilu predstavnikov KS in sodelovali na proslavah, ki jih pripravlja KS Vinica.

Omeniti je treba tudi prispevek naših mladincev pri izgradnji TV pretvornika na Šlemih. Organizirali smo tudi turnir v namiznem tenisu, žal pa ni bilo takega odziva, kot smo pričakovali.

Večji pa je bil odziv mladih na športnem: dnevu Novoteksa v Novem mestu. Imeli smo tudi predstavnika na MDA. Sodelovanje mladinske organizacije z družbenopolitičnimi organizacijami je zadovoljivo, prav tako zastopnost mladih v samoupravnih organih in komisijah. Dobro je sodelovanje z mladino KS in OK ZSMS Črnomelj. Res pa je, da na nekaterih področjih nismo bili tako uspešni, kar bomo, upam,

nadoknadili v naslednjem obdobju.”

Ko smo po krajši razpravi potrdili poročilo in dali razrešnico staremu vodstvu, smo soglasno izvolili novo vodstvo in predsedstvo OO ZSMS Konfekcija II. Vinica.

Novo vodstvo sestavljajo: Jože Starešinič – predsednik, Silva Tomec – sekretar, Ivanka Moravec – blagajnik. Člani predsedstva, hkrati zadolženi za delo po posameznih sekcijah in komisijah, so: Stanislav Pavlakovič – mladinske delovne brigade, Fanika Papa – informiranje, Marijan Žalec – šport, Danica Žučak – kultura, Miroslav Čemas – SLO in Marija Tkalečevič – izobraževanje. Izvolili smo tudi nadzorni odbor, ki ga sestavljajo: Čedo Rajšič, Anica Radovič in Srečko Stegne. Po krajši razpravi smo sprejeli program dela za leto 1982.

Program dela za leto 1982

OO ZSMS TOZD Ko nfekcija II. Vinica s tem programom določa stalne naloge OO kot tudi akcijske naloge, ki naj bi bile terminsko bolj konkretizirane na predsedstvu.

1. Stalne naloge OO so:

– Sodelovanje v družbenopolitičnem delu in pri vseh akcijah v TO z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami in s samoupravnimi organi v TOZD.

– Uveljavljanje stabilizacijskih ukrepov na vseh področjih dela v OO in TO.

– Evidentiranje članstva OO ZSMS; evidentiranje zaslužnih mladinskih aktivistov kot možnih kandidatov za v ZK.

– Evidentiranje in pripravljanje mladincev prostovoljcev v prostovoljne delovne akcije v okviru TOZD, KS ter v občinske, republiške in zvezne mladinske delovne akcije.

– Sodelovanje na vseh področjih mladinskega dela (izo-

brazevanje, delovne akcije, šport, kultura) z mladino OO na področju KS.

– Izobraževanje mladine prek seminarjev, predavanj, srečanj ipd. naj bi postalo stalna naloga na vseh izobraževalnih idejnopolitičnih področjih, posebej na tistih katera bolj zanimajo mladino.

2. Akcijske naloge OO, s termini opredeljene: le okviru: Marec–april: urejanje okolice tovarne, športno tekmovanje na ravni TO ali v povezavi z mladino iz KS, priprava na proslavo praznika dela.

Maj–junij: sodelovanje z mladino KS in mladino OŠ Vinica ob praznovanju dneva mladosti, mladinski izlet, sodelovanje mladincev na udarniških delovnih akcijah v KS ali občini ter priprava mladincev za zvezno MDA.

Julij–avgust: sodelovanje v mladinskem delu in na vseh ostalih področjih z MDB, ki bo delala v naši KS.

September–oktober: priprava na športno tekmovanje na ravni DO Novoteksa.

November–december: priprava na proslavo ob dnevu republike, idejnopolitično usposabljanje.

Programsko volilno konferenco smo zaključili s priporočanjem, da bomo nadaljevali z delom in aktivnostjo, za katero smo dobili priznanje kot najaktivnejša OO na področju OK ZSMS, in trdno prepričani, da bomo še naprej sledili Titovi poti socialističnega samoupravljanja.

SESTANEK PREDSEDSTVA OO ZSMS

Na naš sestanek smo povabili predstavnika OK ZSMS Črnomelj Jožeta Stegnetta, predstavnika DPO in samoupravnih organov v naši temeljni organizaciji. Na sestanku je bila glavna pozornost posvečena programu dela za leto 1982.

Jože Stegne nas je uvodoma opozoril na pomembne naloge, ki jih imamo pri aktivnem spremljanju proizvodnje, izvajanju stabilizacije in povečanju produktivnosti. Opozoril nas je tudi na probleme zaposlovanja v naši občini. Trenutno je na zavodu za zaposlovanje prijavljeno 140 delavcev vseh socialnih in izobrazbenih struktur. Zato je potrebno uspešno izvajati politiko kadrovanja, usmerjenega izobraževanja in uveljavljanja mladih na vseh področjih. Posebej nas je Jože Stegne opozoril na naloge OO pred 11. kongresom ZSMS, ki bo oktobra v Novem mestu, in na naloge pri sprejemu štafete mladosti, ki bo v naši občini 27. aprila. Štafeta bo prenočila v Črnomlju. Skupne mani-

festacije ob štafeti mladosti in ob 1. maju bodo potekale vso noč. Potrebno pa je izboljšati sodelovanje z mladino iz KS in osnovne šole Vinica.

Pod drugo točko dnevnega reda smo se člani predsedstva zadolžili za „mentorstvo“ oziroma aktivnost v posameznih komisijah in sekcijah. Sklep volilne konference o zadolžitvah posameznih članov predsedstva je ostal nespremenjen, bolj podrobno pa smo opredelili delo in naloge posameznih sekcij in komisij. Tu pripominjam, naj se v vse sekcije in komisije vključujejo vsi mladinci. Organizacija dela v posamezni sekciji mora zajeti vse člane predsedstva OO. Zadolžitve posameznega člana pa naj bo evidentiranje, torej zbiranje podatkov o delu komisij, sklicevanje komisij, vodenje posvetov in stiki navzven, če bo to zahtevalo delo.

Stalne naloge smo opredelili kot naloge vseh mladincev vse leto:

a) sodelovanje z DPO in ostalimi samoupravnimi organi:

(Da bi imeli temelje za delo na tem področju, bo tov. Pavlakovič do naslednje seje predsedstva pripravil poročilo o dosedanjem delu na tem področju).

b) izvajanje stabilizacijskih ukrepov: (poročilo o dosedanjem in predloge za novo delo bo uo naslednje seje pripravil tov. Žalec);

c) evidentiranje članov OO ZSMS in zaslužnih mladincev kot možnih kandidatov za sprejem v ZK je naloga vseh članov predsedstva;

d) potekalo je že evidentiranje brigadirjev za MDB „Milke Sobar–Na taše”;

e) informiranje in izobraževanje:

– v teku je šola za mladinske aktiviste, ki se je udeležujeta dva naša mladince,

– začeli smo tudi s pripravami za tekmovanje „TITO–REVOLUCIJA–MIR”;

f) SLO bo deloval v povezavi s komisijo za SLO v naši temeljni organizaciji.

V naslednji točki dnevnega reda smo opredelili akcijske naloge v marcu in aprilu:

– ureditev okolice tovarne – razširitev parkirišča,

– izvedba tekmovanja v malem nogometu in namiznem tenisu;

– priprave za proslavo ob 1. maju.

Naše stalne in akcijske naloge so obširne, zato moramo mladinci Novoteksa aktivno sodelovati in se vključevati v vsa področja dela in organiziranja. Vodstvo in predsedstvo OO ZSMS pa moramo biti pobudniki akcij.

Naša krajevna skupnost

Tri četrtine krajevne skupnosti Vinica niso „dobile“ programa RTV Ljubljana, čeprav to območje meji s Hrvaško in je pogovorni jezik narečno obarvan; večina otrok ni slišala čiste slovenske besede, razen v šoli. Zato je bila želja krajanov, da bi tudi ta del Bele krajine „pokril“ program RTV Ljubljana, upravičena.

Bela krajina je znana zlasti iz NOV in ljudske revolucije, saj je bila zibelka partizanstva. V Vinici se je rodil in preživel svoje zgodnje otroštvo tudi Oton Župančič, največji pesnik slovenske moderne. Med belimi brezami, steljniki in pastirci je dobil navdih za svoje otroške pesmi in pesmi, v katerih je izražal svojo ljubezen do tega delčka slovenske zemlje, bolečino in trpljenje ob izseljevanju v Ameriko po „boljši kos kruha“. Danes imamo ta „boljši kos kruha“ tu, doma. Za mladi rod je vse to preteklost, toda še živa in prisotna, ohranila pa se bo v lepi slovenski besedi.

Spomladi 1981 je krajevna skupnost poslala pritožbo na RTV Ljubljana zaradi pripomb krajanov, da ne bodo plačali naročnine RTV Ljubljana,

ampak RTV Zagreb, katere program gledajo. To so bili prvi protesti. Pogovori, ki so sledili, ko so se končali uspešno. Glavni direktor RTV je prišel na pogovor in se prepričal, da je želja in potreba krajanov po TV pretvorniku upravičena, zato je RTV na svoji skupščini razpravljala o tem problemu in v svojem planu za leto 1981 dala prioriteto viniškemu pretvorniku.

Krajevna skupnost je sklenila pogodbo z RTV o izgradnji pretvornika. Krajevna skupnost se s pogodbo obvezuje, da bo zgradila dovozno pot, izkopala temelje za stolp, napeljala elektriko, postavila tipsko pretvorniško hišico. RTV pa bo financirala stolp, pretvornik (aparati) in opremo pretvorniške hišice. Pridobiti je bilo potrebno okrog 40 soglasij.

Spomladi so se začela prva dela. Krajevna skupnost je začela zbirati denar, zaprosila je delovne organizacije na področju krajevne skupnosti in druga društva itd. Prvi se je odzval Novoteks. TOZD Konfekcija II. Vinica in je prispeval 10 st. milijonov. Občinska kulturna skupnost je dala

4 milijone, krajevna skupnost 7 milijonov in drugi manjše zneske. Krajski so se obvezali, da bodo vsa dela opravili prostovoljno. Materialni in drugi stroški so znašali 43 milijonov, tako da je ostalo še nepokritih 14 milijonov, za kar krajevna skupnost še zbira sredstva.

Domačini so prispevali material (ies, za ostrežje in drugo), opravili strojna dela (traktorji, žage, nakladač), kar znaša okoli 800 ur dela. Domačini so oprijeli tudi 2150 prostovoljnih ur, delovne brigade pa 3110 ur. Pri gradnji pretvornika so se aktivno vključevali gasilci, mladinci in zaposleni iz TOZD Konfekcija Novoteks. Izkazali so se tudi posamezniki, ki so vložili do 100 ali več ur prostovoljnega dela. Vrednost opravljenih prostovoljnih in strojnih ur ocenjujejo na okoli 70 milijonov. Dela po pogodbi, ki so jih opravili krajski, znašajo tako okoli 113 milijonov dinarjev.

Tajnik KS Vlado Grdun se je v imenu gradbenega odbora in krajanov zahvalil delovnemu kolektivu TOZD Konfekcija za finančno pomoč in opravljena dela pri izgradnji pretvornika. S tem smo namreč dokazali, da skrbimo tudi za svoj popoldan, za svojo kulturno raven.

da se samoupravno vključujemo in rešujemo probleme, ki so izrednega pomena za naš napredek.

Za lanski krajevni praznik 21. oktober, je začel pretvornik obratovati, četudi niso bila vsa dela opredeljena v celoti. Potrebno je še urediti okolico in opraviti manjša obrtniška dela. S tem pretvornikom se ni zagotovljeno sprejemanje slovenskega TV programa na območju celotne KS (pokrita nista starotrško in sinjevrško območje, zaradi razgibanega terena), zato bo potrebno z izgradnjo oddajniške mreže v prihodnosti nadaljevati.

Pretvornik je grajen na hribu Šlamine, od koder je zagotovljeno pokrivanje večjega dela KS s TV programom. Šlamine so manjši hrib nad Vinico v sestavi Žežlja, od koder je lep razgled na Vinico in okolico po dolini Kolpe. Mnoge geološko-arheološke raziskave in zgodovinski viri nam pričajo, da so bili ti kraji naseljeni v davni preteklosti.

Večji del cest v KS še ni asfaltiranih, čeprav so življenjskega pomena za napredek kraja in razvijanje kmetijstva. Dograditi pa bi morali tudi vodovodno omrežje. **BARBARA MORAVEC**

IZ TOZD PREDILNICA METLIKA – IZ TOZD PREDILNICA METLIKA

Skrb za najstarejše delavke

Temeljna organizacija PREDILNICA Metlika spada med starejše proizvodne obrate v delovni organizaciji Novoteks, saj že 24 let izdelujemo česano prejo v treh izmenah. Delo v predilnici je sorazmerno težko, saj je poleg „stoječega“ dela še nekoliko večja temperatura, večja relativna vlaga zaradi zahtev tehnološkega procesa dela, ropot in nočno delo.

Tudi intenzivnost dela je velika zaradi vse večjega števila strojev, ki jim streže en delavec v osemih urah.

V času gospodarske stabilizacije in omejevanja investicij iz uvoza (sodobne strojne opreme) ni predvideno v tem srednjeročnem načrtu bistveno izboljšanje delovnih pogojev. Podatki o upokojitvah nam kažejo, da je od 67 delavcev, ki so se upokojili, le 23 delavcev starostno upokojenih, torej s polno in z zakonom predvideno delovno dobo. Preostalih 44 delavcev se je invalidsko upokojilo. Povečujejo se tudi bolniški izostanki, kar nam kaže na povečano delovno izčrpanost.

Na podlagi teh ugotovitev v temeljni organizaciji že dalj časa razmišljamo, o tem, kako bi obstoječe stanje razrešili ali ga vsaj ublažili. Lani smo zaradi potreb proizvodnje 12 starejših delavk delovnih invalidov prerazporedili na lažja dela oziroma na delu z boljšimi delovnimi pogoji. To je sedeče delo, predvsem pa delo v eni izmeni. Tako smo starejše delavke „odtegnili“ delu, ki je z leti postalo napor in vzrok bolovanj, ter jih prekvalificirali na enako in tudi bolj zahtevno delo, vendar pa na ročno delo, ki zahteva spretnost prstov in dober vid. To novo priučeno delo in: svoje prednosti, ker poteka v prostoru, kjer ni ropota in hrupa, pretirane vročine in vlage in še, kot smo dejali dela se sede in v eni izmeni.

Letos usposabljam poseben in do sedaj neizkoriščen prostor, v katerem bo lahko delalo na popraviljanju tkanin do dvajset delavk.

Problematika nočnega dela, žensk in delo invalidov je bila tema občnega zbora osnovne

organizacije sindikata. Vodstvo sindikata in temeljni organizaciji je bilo naloženo postopno razreševanje delovnih pogojev in socialne politike.

Med sklepi, sprejetimi na občnem zboru osnovne organizacije sindikata TO Predilnica Metlika je tudi ta, da se organizira okrevanje oziroma odih petih starejših delavk ali delavcev v zdraviliško-rekreacijskih centrih Dolenjske.

Poudariti bi bilo potrebno, da je podobna akcija v TO Metlika stekla že pred leti, na žalost pa se s tem delom ni nadaljevalo in je vse skupaj zaspalo. Že nekaj let sindikat ni pošiljal delavcev na okrevanje oziroma odmor. V sindikat, ugotavljajo, da so take in podobne akcije zelo potrebne, saj se bomo na ta način skušali skromno oddolžiti delavcem za vse napore, ki so jih vlagali pri delu in se pri tem izčrpavali. Na zdravstveno-rekreacijski počitkih v zdraviliščih bodo delavci v drugem okolju, pozabili bodo na skrbi in pod strokovnim nadzoroma nabirali moči za delo in življenje doma.

Komisija za socialno vprašanja nje v TO je že začela urediti sklepe občnega zbora sindikata. Za lažje ugotavljanje upravičencev do oddiha v zdravem okolju si je izdelala kriterije, po katerih se bo ravnala. Ta merila pa so:

– delovna doba v Do Novoteks približno 25 let;

– izčrpanost in šibko zdravje delavca, ki si ni uveljavil pravic iz invalidskega zavarovanja;

– težji pogoji dela (tu šteje tudi nočno delo);

– aktivnost pri delu, samoupravljanju in DP organizacijah.

Komisija je naložila sindikalnim skupinam, da pripravijo predloge in jih do 10. aprila z obrazložitvijo posredujejo komisiji za socialna vprašanja. Osnovna misel pri izbiri naj bo: najpotrebnejšim in najaktivnejšim zaslužen oddih. Ta oddih bo kratek, le 7 do 10 dni, vendar bo mnogim zelo koristen. Komisija je sklenila, da v bodoče ne bodo pozabili na to izredno koristno in potrebno akcijo. Tako bodo vnaprej vsako leto izbirali in pošiljali delavce v zdravstveno-rekreacijske centre, seveda v okviru možnosti.

BARICA

SUROVINSKE OSNOVE TEKSTILNE INDUSTRIJE IN DO NOVOTEKS

UVOD

Delovna organizacija Novoteks proizvaja dva ločena programa, in sicer tkanine in konfekcijske izdelke. Surovinska osnova za proizvodnjo tkanin so naravna vlakna in kemična vlakna. Njihova struktura se spreminja z leti glede na možnost nabave in cene vlaken. Na spremembo strukture vplivajo še drugi dejavniki, kot so: tehnične lastnosti vlaken, ki se odražajo v končnem proizvodu, razvoj kemije, razvoj tehnologije proizvodnje vlaken, omejene možnosti proizvodnje naravnih vlaken itd. Za proizvodnjo konfekcije uporabljamo domače tkanine in tkanine drugih proizvajalcev.

V sestavku se bomo omejili le na problematiko surovinske osnove proizvodnje tkanin, čeprav ima tudi konfekcijska proizvodnja svojo specifično problematiko.

Surovinska osnova proizvodnje tkanin je glavno vprašanje za oblikovanje proizvodnega programa tkanin. Analiza strukturnih sprememb v surovinski osnovi ter njene prognoze do leta 2000, možnosti nabave na domačem trgu in svetovnem trgu nam dajejo podlago za odločanje o proizvodnem – prodajnem programu.

STRUKTURNE SPREMEMBE V SUROVINSKI OSNOVI

Osnovna značilnost strukturnih sprememb v surovinski osnovi predstavlja dinamičen razvoj kemičnih vlaken, med katere uvrščamo kemična vlakna na osnovi naravnih polimerov in sintetičnih polimerov.

Zaradi omejenosti proizvodnje naravnih vlaken in konstantno rastoči delež kemičnih vlaken v celotni strukturi.

Tekstilni strokovnjaki napovedujejo v dolgoročni prognozi do leta 2000 sledečo potrebo po vlaknih v milijon tonah, kot je to razvidno iz tabele.

Jugoslovanska proizvodnja in poraba glavnih tekstilnih vlaken v letu 1977:

Tek. št.	Vrsta vlakna	Poraba 1977		Proizvodnja 1977	
		1000 t	%	1000 t	%
1.	bombaž	155	48	1	1
2.	volna	22	9	7	6
3.	naravna vlakna	137	57	8	7
4.	kem. vlakna iz narav. polim.	40	17	71	61
5.	kem. vlakna iz sintet. polim.	62	26	38	32
6.	kemična vlakna	102	43	109	93
7.	skupaj tekst. vlakna	239	100	117	100

Da pospešujemo proizvodnjo kemičnih vlaken iz naravnih polimerov v Jugoslaviji, je razumljivo, saj imamo za to proizvodnjo vse surovine doma – bukov les, žvepleno kislino, natrijev lug, premog in vodo. Kemičnih vlaken iz sintetičnih polimerov ne proizvodimo v zadostnih količinah, zato smo še vedno vezani na uvoz.

SUROVINSKE OSNOVE PROIZVODNJE TKANIN V DO NOVOTEKS

Proizvodnja tkanin je del proizvodnega programa delovne organizacije Novoteks. Tkanine izdelujemo iz dveh vrst surovin, in sicer iz volne in sintetične. Za

sintetiko uporabljamo poliester domače proizvodnje in iz uvoza. Volno uporabljamo iz uvoza, le da jo delno predelamo doma pri različnih kooperantih v volneni česanec, ali pa kupujemo prano volno oziroma volneni česanec.

Surovinska sestava izdelkov je grupirana v tri različne odnose deležev volne in poliestra. Imamo izdelke s sledečo surovinsko sestavo:

- prva grupa:
- druga grupa:
- tretja grupa:

Izdelki se še razlikujejo po teži (gr/t.m.), in sicer od 250 gr/t.m do 750 gr/t.m.

Tek. št.	Vrsta vlakna	L e t a :				
		1960	1970	1980	1990	2000
1.	bombaž	10,4	11,6	12,5	12,0	11,5
2.	volna	1,5	1,6	1,8	2,0	2,0
3.	kem. vlakna iz narav. polimer.	2,6	3,5	3,7	3,5	3,5
4.	kem. vlakna iz sintet. polimer.	0,7	4,9	12,0	23,5	35,0
S K U P A J		15,2	21,6	30,0	41,0	52,0

V strukturi proizvodnje in porabe vlaken v svetu se dogajajo dinamične spremembe v odnosu na delež bombaža, volne in umetnih vlaken. V daljšem časovnem obdobju so te spremembe še bolj izražene. Tako je bilo to razmerje v letu 1960 68 % bombaža : 10 % volne : 22 % umetnih vlaken, v letu 1970 so že vidne spremembe in sicer 54 % bombaža : 7 % volne : 39 % umetnih vlaken, prav tako se tudi vnaprej menja odnos in je leta 1978 znašal 46 % bombaža : 5 % volne : 49 % umetnih vlaken.

Tudi v Jugoslaviji so vidne strukturne spremembe v surovinski osnovi porabe vlaken v industriji. Če primerjamo našo porabo s svetovno, vidimo, da je delež naravnih in kemičnih vlaken skoraj enak, da pa pri nas uporabljamo relativno več volne kot bombaža in več kemičnih vlaken iz naravnih polimerov kot sintetičnih polimerov.

Struktura porabe posameznih vrst vlaken v industriji v Jugoslaviji v %:

Leto	Bombaž	Volna	kem. vlakna iz narav. polim.	kem. vlakna iz sintet. polim.
1970	59	12	19	10
1971	57	13	18	12
1972	55	14	17	14
1973	54	12	17	17
1974	53	11	17	20
1975	52	11	15	22
1976	54	11	13	22
1977	51	11	13	22
1978	50	10	14	25

Struktura domače proizvodnje tekstilnih vlaken je povsem drugačna od strukture porabe. Za primer bom navedel stanje v letu 1977.

PORABA SUROVIN

Za proizvodnjo tkanin je delovna organizacija Novoteks porabila sledeče količine surovin:

Struktura porabe surovin za proizvodnjo tkanin v DO Novoteks

Tek. št.	Leto	volna t	%	sintet. t	%	skupaj t
1.	1970	502	52	455	48	957
2.	1971	512	52	469	48	981
3.	1972	621	52	566	48	1187
4.	1973	618	48	677	52	1295
5.	1974	799	47	902	53	1701
6.	1975	849	47	931	53	1780
7.	1976	683	48	733	52	1415
8.	1977	745	51	708	49	1453
9.	1978	795	48	865	52	1660
10.	1979	878	57	656	43	1534
11.	1980	801	50	816	50	1617

Spreminjanje porabe surovin je bilo odvisno od kapacitet tkalnice, povprečne teže tkanine na tekoči meter in količine tkanin. V obdobju 1970 do 1976 je bila tendenca upadanja deleža volne v skupni porabi surovin. Po letu 1976 in do leta 1980 pa iz leta v leto delež volne v skupni porabi surovin niha.

Povprečno težo tkanine dobimo iz porabe surovin in količine proizvedenih metrov tkanin za posamezno obdobje.

Tek. št.	Leto	Porabljene surov. v t	Tkanine 1000 m	Povp. teža v gr/t.m
1.	1970	957	2488,9	384
2.	1971	981	2709,7	362
3.	1972	1187	3309,8	358
4.	1973	1295	3376,0	383
5.	1974	1701	3807,0	446
6.	1975	1780	3619,3	490
7.	1976	1415	3326,2	425
8.	1977	1453	3413,6	425
9.	1978	1660	3287,0	505
10.	1979	1534	3440,0	445
11.	1980	1617	3301,5	490

Povprečna teža tkanine se je spreminjala iz leta v leto. Povprečna teža tkanine, količina izdelane tkanine in porabljene surovine so v medsebojni odvisnosti. Zato je zelo pomembna pri proizvodnem programu odločitev o povprečni teži tkanine glede na količino izdelane tkanine in porabo surovin.

PRIMERJAVA CEN MED VOLNO IN SINTETIKO

Cene za posamezna obdobja so izražene v dolarjih in sicer povprečna cena za kg volnena česanca in sintetike.

Zap. št.	Leto	Cena na kg	
		Volna \$	Sintetika \$
1.	1970	2,05	1,57
2.	1971	2,30	1,80
3.	1972	1,89	0,89
4.	1973	3,74	1,07
5.	1974	4,10	1,50
6.	1975	4,65	1,37
7.	1976	5,46	1,63
8.	1977	5,64	1,41
9.	1978	4,06	1,17
10.	1979	6,20	1,65
11.	1980	7,68	1,86

Zanimiva je ugotovitev, da se je cena sintetike v desetletnem obdobju zelo malo spreminjala glede na volno. Volna se je v tem obdobju več kot trikrat podražila. Tako je kg sintetike leta 1970 veljal 3/4 vrednosti kg volne, leta 1980 pa le 1/4 vrednosti kg volne.

PRIMERJALNA VREDNOST SUROVINE GLEDE NA SUROVINSKO SESTAVO TKANINE

Pri odnosu vrednosti volne glede na vrednost sintetike (Poliestra - PES), je ta odnos 1 : 4. To pomeni, da je poliester štirikrat cenejši kot volna. Ker pa imamo različne surovinske sestave naših tkanin, so tudi vrednosti surovin različne na enoto proizvoda.

Za primerjavo navajam surovinsko sestavo tkanine s 100 % volne, 45 % V in 55 % PES, 35 % V in 65 % PES ter povprečno surovinsko sestavo Novoteksovega asortimana 50 % V in 50 % PES.

Struktura vrednosti pri različni surovinski sestavi je sledeča:

Surovinska sestava	vrednost %
100 % V	100
50 % V 50 % PES	63
45 % V 55 % PES	59
35 % V 65 % PES	51

Iz tabele je razvidno, da se z večanjem deleža sintetike v surovinski sestavi tkanine zmanjšuje vrednost surovine v enoti proizvoda.

S spremembo surovinske sestave se spreminjajo tudi pogoji poslovanja poslovnega sistema.

ZAKLJUČEK

V sestavku smo prikazali strukturne spremembe v surovinski osnovi v svetu, Jugoslaviji in Novoteksu na osnovi dolgoročnega opazovanja pojava. Tako smo ugotovili, da se delež naravnih vlaken zmanjšuje glede na delež kmetijskih vlaken. Ta trend se bo nadaljeval tudi v bodoče tako v svetu kot v Jugoslaviji. Različna pa je poraba strukture surovin glede na razvitost družbe v posameznih področjih sveta. Ugotovitve nas navajajo k sklepu, da bolj razvite družbe porabijo več kemičnih surovin kot manj razvite družbe.

Ta spoznanja so pomembna zaradi izvoza in usmeritve Novoteks.

Prav tako so vidne strukturne spremembe v surovinski osnovi Jugoslavije, le da poraba in proizvodnja surovin nista usklajeni. Vseh vrst surovin več predelamo doma, le kemičnih vlaken na osnovi naravnih polimerov proizvajamo več, kot jih predelamo. Proizvodnja kemičnih vlaken na osnovi sintetičnih polimerov v Jugoslaviji zelo narašča, saj je njen indeks 1978/1970 459. Ker do sedaj nismo proizvajali monomerov za proizvodnjo sintetičnih vlaken v zadostnih količinah, se na tem področju v srednjeročnem obdobju 1981 - 1985 pred-

videvajo nove zmogljivosti, Prav tako pa tudi proizvodnja poliester, na osnovi domačih monomerov.

Struktura poraba surovin v Novoteksu se ni bistveno spremenila v zadnjih desetih letih. Prodajni programi so klasični iz kolekcije v kolekcijo, ni pa raziskav s smeri nadomesitev volne z drugimi surovinami. Zgleden primer je izvoz v Ameriko, saj na to področje izvažamo tkanine, ki imajo surovinsko sestavo v povprečju 65 % poliester glede na volno.

V letu 1978 Novoteks zmanjšuje uvoz poliester, ker se je preusmeril na porabo domačega poliester. Struktura porabe poliester je bila sledeča:

Zap. št.	Leto	Uvoz poliester %	Domači %	Skupaj %
1.	1977	93	7	100
2.	1978	29	71	100
3.	1979	16	84	100
4.	1980	27	73	100

Domači proizvajalci poliester ne izdelujejo vseh poliesterov, ki jih uporabljamo v Novoteksu, zato moramo določene kvalitete poliester uvažati.

Vpliv na zamenjavo uvoženega poliester z domačim je vpliv na spremembo prodajnega programa. V kolikšni meri se lahko nadomestijo domači poliesteri v prodajnem programu, je odvisno od asortimana, ki ga načrtujemo v kolekciji.

Novoteksova surovinska osnova je odvisna predvsem od zmanjšanja deleža volne v strukturi porabe surovin. S tem se tudi zmanjšuje uvoz, kajti domača volna ni primerna za naše tkanine. Z večanjem deleža poliester v strukturi tkanine se potrebe Novoteksa po poliesteru večajo. Zato Novoteks že

poleg sklenjenih samoupravnih sporazumov na osnovi dohodkovnih odnosov pristopa k združevanju sredstev za zagotovitev ustreznih surovin. Na tej osnovi pričakujemo trajnejšo preskrbljenost v ustreznih količinah s sintetičnimi vlakni.

DARKO UREK

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

Sodelujte v glasilu svoje delovne organizacije!

ZGODILO SE JE V APRILU

4. 1900 Rodil se je slovenski pisatelj, pesnik in publicist Tone Seliškar, avtor številnih povesti in romanov, med katerimi so najbolj znana mladinska dela: „Bratovščina Sinjega galeba“, „Janko in Metka“, „Hudournik“, „Liščiki“, „Indijanci in gusarji“, „Rudi“, „Mule“ in druga. Umrl je leta 1969.
4. 1872 Umrl je ameriški izumitelj Samuel Linley Brese Morse. Leta 1837 je izumil električni telegrafski aparat za oddajanje znakov, ki so sestavljeni iz pik in črtic (Morsejeva abeceda). Ta aparat je dobil ime po njem in so ga začeli uporabljati v ZDA že leta 1844 med Washingtonom in Baltimorom.
4. 1942 Izvršni odbor OF je sprejel sklep o razlastitvi veleposestnikov, pripadnikov okupatorskih narodov in Slovencev, ki so pomagal okupatorju.
4. 1947 Umrl je slovenski impresionistični slikar Matija Jama, star 75 let. Slikarstvo je študiral v Muenchnu v

- slikarski šoli Antona Ažbete. V študijskih letih je bil generacijsko povezan z literati slovenske moderne (ilustriral je n. pr. Vinjete v Cankarjevi knjigi „Ob zori“). Po letu 1924 je živel v Ljubljani. Slikal je predvsem krajine, v katerih se je posvetil študiju svetlobe („Kostanji“, „Vrbe“, „Topoli“, „Sadovnjak v snegu“, „Pri vrtnarju“ in druge), figuralne kompozicije („Priateljici“, „Grabljica“, „Kolo“, „Krave na Kolpi“) in avtoportrete.
5. 4. 1896 V Atenah so se pričele prve olimpijske igre moderne dobe. Udeležilo se jih je 285 tekmovalcev, ki so se pomerili v tehle športnih disciplinah: v atletiki, gimnastiki, plavanju, strelstvu, rokoborbi, mečevanju, tenisu in kolesarstvu. Sodelovali so samo moški; ženske tekmujejo od leta 1900, leta 1924 pa so uvedli tudi zimske olimpijske igre. V Atenah je leta 1896 sodelovalo 13 držav.
  6. 4. 1941 Zgodaj zjutraj so nemški bombniki z letališč v Bolgariji in Romuniji iznenada in v velikem obsegu napadli Beograd, čeprav je bil razglašen za odprto mesto. Nemške, italijanske in madžarske divizije pa so brez vojne napovedi vdrl v Jugoslavijo in Grčijo.
  7. 4. 1963 Zvezna ljudska skupščina je sprejela ustavo SFRJ.
  8. 4. 1905 Umril je hrvatski politik in meceni Josip Juraj Strossmayer.
  9. 4. 1945 Med 9. in 14. aprilom so domobranske in nemške čete poskušale še enkrat z veliko ofenzivo na območju Suhe krajine in Roga razbiti enote 7. korpusa. Morali pa so se umakniti zaradi napredujoče narodnoosvobodilne vojske.
  10. 4. 1912 Rodil se je slovenski revolucionar in državnik Boris Kidrič. Že kot gimnazijec je postal član KPJ. Leta 1929 je bil aretiran in obsojen na leto dni zapora. Leta 1935 je postal sekretar SKOJ, na peti državni konferenci pa je bil izvoljen za člana CK ZKJ. Leta 1941 je sodeloval pri ustanovitvi OF, postal sekretar njenega izvršnega odbora in politični komisar glavnega štaba slovenske partizanske vojske. Po vojni je bil minister in član politbiroja CK KPJ itd. Pripravljaj je nov gospodarski sistem in s svojim teoretičnim delom bistveno prispeval k marksističnemu preučevanju gospodarske graditve FLRJ. Umril je 11. aprila 1953.
  11. 4. 1941 Kapitulantski narodni svet je ustanovil Slovensko legijo; v Ljubljano so vkorakali Italijani, pred cerkvijo na Viču pa jih je sprejel župan dr. Adlešič. Istega dne je imel CK KPS sejo v gozdu pri Trebnjem. Sprejeli so štiri sklepe: da takoj začno zbirati orožje, da je treba razkrinkati izdajalske politike in generale, da se vsi člani CK takoj vrnejo na svoja delovna mesta, kompromitirani komunisti pa umaknejo v ilegalo.
  12. 4. 1961 Sovjetski kozmonavt Jurij Gagarin se je kot prvi človek povzpel v orbito okoli zemlje.
  13. 4. 1735 Rodil se je Marko Pohlin, slovenski razsvetljevalec iz reda bosonogih avguštincev; eden izmed pobudnikov slovenskega književnega preporoda v drugi polovici 18. stoletja. Leta 1765 je izdal „Abecediko“, tri leta nato pa „Kranjsko gramatiko“. Izmed njegovih številnih knjig so pomembne še: „To malo besedišče treh jezikov“ (slovensko-nemško-latinski slovar), računica, „Bukovce za rajtengo“, „Kmetom za potrebo in pomoč“ itd. V rokopisu je zapustil „Kranjsko kroniko“ in bibliografijo „Biblioteca Carnioliale“.
  14. 4. 1913 Rodil se je slovenski pesnik, dramatik in prevajalec Vladimir Pavšič – Matej Bor. V času NOB je s pesniško besedo pozival k uporabi proti okupatorju; njegovo pesniško zbirko „Previharimo viharje“ so spomladi 1942 natisnili v ilegalni tiskarni v Ljubljani.
  15. 4. 1941 Kralj Peter II. in člani jugoslovanske vlade so pobegnili iz države. Istega dne je CK KPJ izdal letak „Narodi Jugoslavije“ s pozivom na oborožen boj proti fašističnim osvajalcem.
  16. 4. 1938 V Savinjski dolini je bila prva konferenca KP Slovenije. Razpravljali so o tem, da bi se morale združiti vse demokratične sile slovenskega naroda ob grozeči nacistični nevarnosti.
  17. 4. 1926 Umril je slovenski skladatelj, pianist in dirigent češkega rodu Anton Foerster. Kot skladatelj je bil romantnik in kasneje novoromantik. Četudi po narodnosti Čeh, se je povsem približal Slovencem in znal tudi v glasbi zajeti v svoja dela slovenskega duha. To dokazuje opera „Gorenjski slavček“, njegovo najbolj znano in prbližljivo delo.
  18. 4. 1893 Rodil se je slovenski pesnik Igo Gruden. Njegovo pesniško opus zajema pet tem: ljubezensko liriko, patriotsko poezijo, aktualne družbeno-politične teme, problematiko vojne in ideološko izpoved.
  19. 4. 1911 Umril je slovenski slikar Ivan Grohar, poleg Riharda Jakopiča najpomembnejši slovenski impresionist in organizator slikarskih razstav. Sprva samouk, se je nato učil podobarstva pri Bradaški v Kranju, potem pa študiral v Zagrebu, Gradcu in Muenchnu, kjer je bil tudi v Ažbetovi šoli. Do leta 1900 je ustvarjal v duhu idealističnega in žanrskega realizma, pozneje je slikal pod močnim vplivom Segantinijevega divizionizma, v zadnjih letih pa je dozorel v popolno umetniško osebnost z lastnim izrazom. V tem obdobju so nastala nekatera njegova najboljša dela bogata, v koloritu, monumentalno komponirana in vizionarska v izrazu.
  20. 4. 1872 Umril je hrvaški pisatelj, politik, narodni delavec in bojevnik Ljudevit Gaj. Leta 1830 je objavil „Kratka osnova hrvatsko-slovenskega pravopisanja“ v katerem je latinico prilagodil Vukovemu načelu, to je za vsak glas je uporabil le eno črko.
  21. 4. 1919 Prebivalci Vinice v Beli krajini so odstavili občinski odbor in izvolili svojega republikanskega. „Viniško republiko“ je po 25. aprilu zatrla jugoslovanska vojska.
  22. 4. 1870 Rodil se je voditelj velike oktobrske revolucije Vladimir Iljič Uljanov – Lenin.
  23. 4. 1944 Minerska skupina partizanske brigade Janka Premrla Vojka je zažgala nemško skladišče bencina v Postojnski jami.
  24. 4. 1920 Na Zaloški cesti v Ljubljani so se spopadli orožniki in delavci, namenjeni na protestno zborovanje stavkajočih železničarjev. Padlo je štirinajst demonstrantov, ranjena pa sta bila tudi dva orožnika. Policija je aretirala voditelja KPJ za Slovenijo in več stavkajočih železničarjev. S strelji na Zaloški cesti je klerikalna vlada pod predsedstvom dr. Janka Brejca zlomila veliko stavko slovenskih železničarjev, ki se je začela 15. aprila istega leta.
  25. 4. 1859 Začela se je gradnja Sueškega prekopa, ki so ga slovesno odprli 17. novembra 1869.
  26. 4. 1899 Umril je slovenski pesnik Dragotin Kette, eden od predstavnikov moderne. V slovensko poezijo je uvedel prosti ritem in lahkoten izraz ter ustvaril nove oblike soneta. Z bogatim izrazjem, ki se opira na ljudsko pesem, je v lirsko izpovednih in ljubezenskih pesmih ter v lirsko uglasenih pripovednih pesmih in prigodnicah (romancah, gazelah, sonetih) ustvaril najlepše umetnine.
  27. 4. 1941 Na pobudo komunistične partije Slovenije je bila ustanovljena Osvobodilna fronta slovenskega naroda. V hiši na Večni poti 3 v Ljubljani so se sestali: Boris Kidrič, dr. Aleš Bebler in Boris Ziherl kot zastopniki Komunistične partije Slovenije, Tone Fajfar kot zastopnik krščanskih socialistov, Jože Rus kot zastopnik demokratičnega krila Sokolov ter Jože Vidmar, dr. Franc Šturm in dr. Ferdo Kozak kot zastopniki slovenskih naprednih kulturnih delavcev. V prvem obdobju so Osvobodilno fronto imenovali Protiimperialistično fronto. Na dan napada Nemčije na Sovjetsko zvezo so jo preimenovali v Osvobodilno fronto. S svojim programom je nakazala mobilizacijo vseh ljudskih sil za boj proti okupatorju.
  28. 4. 1918 V samici trdnjave Terezín na Čehoslovaškem je umrl Gavrilo Princip, privrženec gibanja Mlada Bosna. 28. junija 1914 je skupaj s tovariši izvedel atentat na avstroogrškega prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Avstroogrška je ta atentat izkoristila kot povod za napad na Srbijo, s čimer se je začela prva svetovna vojna.
  29. 4. 1942 Glavno poveljstvo partizanskih čet je izdalo ukaz o pomladanski ofenzivi, katere rezultat je bilo prvo veliko osvobodeno ozemlje v „Ljubljanski pokrajini“.
  30. 4. 1943 Zbor aktivistov OF je na Pugledu (po posvetovanju, ki se je začelo 28. aprila) sprejel tako imenovano dolomitsko izjavo KP Slovenije, slovenskih Sokolov in krščanskih socialistov o utrditvi enotnosti politične organizacije OF pod vodstvom komunistov.

ŠEŠE V POMLADANSKEM ČASU

(Nadaljevanje)

SLIKOVITI SLOVENSKI PIRHI

Barvana jajca so stara posebnost med jedili. Pri nas delajo najlepša v Benečiji, Beli krajini in v Prekmurju in so med najlepšimi v Evropi. To početje je še vedno od vseh pomladnih šeg najbolj razširjeno tako na deželi kot v mestu.

Jajce je indoevropski simbol. Kozmično jajce, simbolizirano s krogom, je življenjsko načelo. Pomeni zarodek in izvir vsega stvarstva, misterij bivanja, spolno stanje združenih nasprotij, upanje itd. Jajce kot simbol izvora je moč najti še pri Feničanih, Japoncih in Centralni Ameriki ter na Fidžiju, v Evropi pa na Finskem. Še bi lahko naštevali, vendar nadaljujmo. Sonce predstavlja zlato jajce. Večina starih narodov označuje sonce z rdečo barvo. To je barva vseh vojnih bogov, energije, krvi, ljubezni, srca, veselja, zdravja, praznovanja. Je kraljevska barva in pomeni povsod obnovitev življenja, zmagovitost in uspeh. Barvanje jajc so poznali že stari Kitajci, Egipčani itd. Perzijski novoletni praznik (21. marec) se imenuje „Praznik rdečega jajca“.

Da so bila prvotna barvana jajca rdeča in brez okraskov, kažejo tudi naše besede zanje: remenice, remenke (rumen je rdeč) v Prekmurju, pirhi (beseda pomeni rdečo barvo, rdečiti, primerjajo še madžarski piroso, rdeč, isto grško za ogenj). Pisarnice v Beli krajini so okrašene podobno kot prekmurske z geometričnimi stiliziranimi liki. Pridružujejo se jim krščanski simboli, napisi pa so novejšega časa. Kot ime pove, so pisarnice pisali z lesenimi pisalkami, ki so imele vdolbino za vosek. Ko so jajce barvali, se barva voščenenih mest ni prijela. Barvali so tudi s čebulo (rjavo-rumena), češminovo skorjico (rumena), jelševino (črna) itd. Na primorskih in gorenjskih pirhih prevladuje izrazita naturalistična ornamentika, največkrat rastline in cvetovi. Nekaj posebnega so bili pirhi, ki so jih v Škofiji Loki pekli iz testa.

S pirhi se na veliki ponedeljek tudi igrajo. Na panj naslonijo desko in po njej valjajo, trkljajo, takajo (itd.) jajca. Tisti, ki zadene pirh, dobi oba. Jajca tudi sekajo, z njimi turkajo, turčajo (Notranjska), tilčajo, štručajo (Gorenjska). Na darovanje in žrtvovanje spominja darovanje in izmenjava pirhov.

V zvezi s pirhi nastopa pri nas tudi zajec ali kunec, le redko kdo pa ve, odkod se je vzela. Dobili smo ga iz german-

skega sveta. Zajec je emblematična boginja Ostare, boginja zarje in pomladi, začetek življenja. Zajec je v tej mitologiji lunarna žival, ker živi ponoči, v mesečini. Zato je povezan z luno in zemljo. Za lunarni festival na kitajskem izdelujejo figurice iz belih zajcev. Zajec pri Indijancih vzhodnih gozdov Amerike pomeni sleparja (fantovsko sonce je luna – luna laže). Simbolizira plodnost in pohotnost ter se s tem idealno veže na pomladni čas pirhov.

PRAZNIK ZELENEGA JURJA ALI JURJEVANJE

Jurjevo ali 24. april je star pastirski praznik, ko so pričeli na pašo goniti živino. Pastirji so se držali mnogih šeg in verovanj, s katerimi so hoteli zagotoviti živini zdravje. Da bi odvrnili demone, so na ta dan delali velik hrup. Živino pa so okrasili z zelenjem.

Obramba in čaranje rodovitnosti pa se je v tem času najbolj vidno uveljavilo v šegah z zelenim Jurijem. V mnogih deželah Evrope je znana navada voditi v zelenje odedega dečka v spredu, peti pesmi in pobirati darove. Ta šega se je najdlje ohranila v Beli krajini in ponekod na Dolenjskem. Pastirji, navadno pet v skupini, gredo „Jurija voditi“; ovijejo ga v brezove

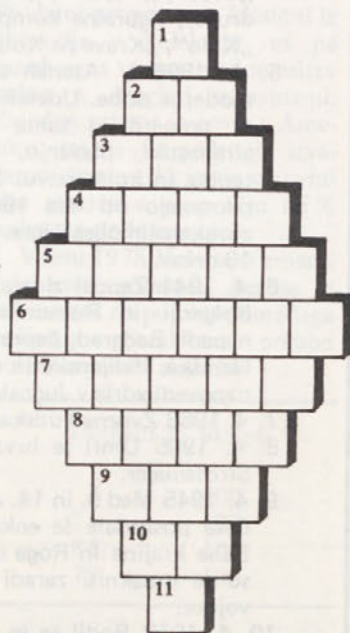
veje, na kapo iz zelenja pa mu pripnejo rdečo rožo (obrambno sredstvo). Spremljevalca, ki drži Jurija, nosita zelene veje, četrti piska na piščalko, peti pa trobi na jelšev ali kostanjev tulj ali „trombeto“ in pobira darove.

Sveti Jurij, ki je bil iz Kapadocije in je pod Dioklecijanom pretrpel mučeniško smrt, je bil kasneje silno priljubljen ned ljudstvom. Slavni boj z zmajem se pojavi v legendi o njem šele v 11. stoletju. Viteštvo si ga je izvolilo za svoj vzor in zavetnika in je očitno nadomestil neko važno slovensko božanstvo. Morda je bil to prej Jarnik, Jarilo ali Vesnik, katerih zasluga je bila, da je ozelenela trava. Turjaška srednjeveška freska ga kaže v beli viteški srajci oziroma halji z ilirsko belo zastavo z rdečim križem in zelenjem v rokah. Kot tak močno spominja na ilirsko-rimsko božanstvo Silvana, ki je tudi zaščitnik zelenja in je v rokah držal isti atribut. Sv. Jurij je povezan tudi s skandinavsko mitologijo in s čiščenjem vode in dreves, ko je primer postavljanje mlaja na 1. maj pa tudi z dionizičnim veseljaštvom. Kot tak je svojevrsten primer poganskega in krščanskega stapljanja.

DOPIS III
V GLASILU
NOVOTEKS

Vreteno

1. amper
2. avtomobilska oznaka za mesto v Slavoniji (znane topli-ce)
3. noč in ...
4. velik gorski sistem na zahodni strani Južne Amerike, dolg 9500 km
5. denarna enota Iraka
6. priimek pisatelja, ki je opisoval Gorjance
7. velik gorski masiv
8. žensko ime – ljubkovalno
9. hrvaško podjetje, pri nas Petrol
10. veznik
11. mednarodna kratica za sever

Če ste v tretji številki našega glasila pravilno rešili vreteno ste dobili:

1. A, 2. NA, 3. KAN, 4. RANK, 5. RINKA, 6. KRINKA, 7. NIKAR, 8. IKAR, 9. RAK, 10. RK, 11. K.

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO
NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnjo sredo v mesecu v nakladi 2000 izvodov. Glasilo ureja izdajateljski svet v sestavi: Hinko Šintler (predsednik), Danilo Kovačič, Alfonz Žizek, Martin Radež, Jana Jovič, Mojca Peroci, Marjan Žalac, Rudolf Vlašič in Mirko Albijanič. Glavni in odgovorni urednik: Danilo Kovačič. – Uredništvo: NOVOTEKS, Novo mesto, Foersterjeva 10 – Časopisni stavek, filmi in prelom: DITC Novo mesto, TOZD Grafika; tisk TOZD Tiskarna Novo mesto.